

ABONAMENTUL
 Pe un an 24 Cor.
 Pe jumătate an 12
 Pe 1 lună 2
 1 Anul de Duminecă pe un an 4 Cor.
 Pentru România și America 10 Cor.
 Pentru România și străinătate nr. de
 zi pe an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA și ADMINISTRATIA
 Deák Ferenc-utca nr. 20.
 INSERTIUNILE se primesc la admi-
 nistrație.
 Manuscrise nu se înapoiază.
 Telefon pentru oraș și comitat 502

Situația generală.

V.

Mai sunt motive puternice, cari pledează pentru organizarea rândurilor noastre luptătoare. Și aici să ne fie îngăduită o vorbă sinceră.

Imprejurările noastre materiale au făcut ca acei frunțași și sfătuitori ai poporului, cari erau și sunt în nemijlocită atingere cu masele, să aibă în multe privințe mâinile încătușate. E vorba de preoți și de învățători. Ajunși în oarecare atârănare materială de către stat, acțiunea lor este astăzi mai controlată și din această pricină toată atitudinea lor e mult mai rezervată ca în trecut. Stăm deci în fața unei situații schimbate și întrebarea este: cine trebuie să între, ca factori, în locul preoților și învățătorilor?

Neapărat că numai comitetele electorale, instituite de conferențele de cari vorbirăm în numărul trecut. Aceste comitete vor avea să vegheze chiar și asupra conduitei naționale a unor preoți, din mintea cărora trebuie să dispară ori ce gând, că așa numita »congruă« li-ar impune, în vieța publică, un rol de funcționari ai statului.

Tot cei aleși să conducă lupta în cercuri, vor avea misiunea de a deșteptă în și mai mare măsură conștiința politică, pe cum și dragostea și încrederea în conducătorii săi.

Există și până acum destulă conștiință politică în corpul electoral. Dar, pe cum se știe, dușmanii noștri vor să pescuiască în turbure. Kossuth a întemeiat un ziar

românesc cu gândul de a converti pe români la principiile kossuthiste. Acest ziar — îi zice »Lumina« — pătrunde în mod gratuit la țară și produce fel și fel de confuziuni în mințile neorientate ale țărânilor, așa că la un moment dat s'ar putea întâmpla ca să ne găsim în fața unor credințe false adânc înrădăcinate și greu de înlăturat. Pericolul acesta, ivit prin propaganda adversarului cu concursul unor rătăciți, trebuie combătut cu dibăcie, ca rândurile noastre să nu fie știrbite.

Tot astfel stăm și cu încrederea în conducători. Incepând cu Andrassy, al cărui discurs faimos ponegreă așa de mult pe frunțașii români și terminând cu cel din urmă deputat, toți vor să facă deosebirea asta: că unul este poporul, bun, blând și ascultător și alții sunt frunțașii lui, cari n'ar fi decât niște agitatori și vânători de noroc, buni pentru spânzurătoare. Și povestea aceasta e veche de tot.

Datoria poporului este să-și arete la orice ocazie alipirea sa către frunțași, să dovedească guvernului, că nu este încă deosebire între durerile și cererile sale și cele manifestate bunăoară de deputați în parlament. În orice moment, în orice primădie poporul trebuie să fie alături de deputați, pe cum aceștia se fac în fața Europei totdeauna interpreții aspirațiilor noastre legitime.

Iată acum de pildă. S'a terminat una din cele mai sgomotoase sesiuni parlamentare. Câte lupte, câte ciocniri, câte încordări dintr'o parte și din alta. Și ce demnă a fost atitudinea deputaților noștri! Câtă

agerime de minte au dovedit unii, cât suflet și câtă inimă alții! Avem așa de multe motive să fim mulțumiți că ne-am ales reprezentanți așa de pricepuți, activi, neînfricați și atenți la toate. Le datorăm atâta recunoștință!

Acum când se întorc acasă și osteniți de luptă e momentul să ne strângem cu căldură în jurul lor. Să ne grăbim a-i primi cu brațele deschise. Să-i impresurăm cu toată dragostea, ca să le dăm lor putere și îndemn, căci recunoștința este temelul cel mai puternic pe care se razimă un luptător de neam. Să strângem și mai mult legăturile între popor și deputați! E o datorie politică aceasta și orice alte p'timi mărunte trebuie lăsate la o parte.

Aceasta să servească apoi drept jarte de precedență pentru viitor. Pe stul și poporul să deprinde a cinși ca însuș persoana reprezentantului, pe de că munca cel ales să-i apere soarta, va lui nu e o zădărnicie.

Disciplină deci în toate cească a politiceii noastre.

ului național german.

Creșterea par' Volksfreund« ziarul parli- »Deutsch-Ungarisch« scrie următoarele:

dului național g din urmă s'au înscris din »In săptămânarilor de sud în partidul popular toate părțile, partid prenumără deci mai mult german. Membri, cari se compun numai din bărde 8000 și maturi. Și acești 8000 de bărbați, bați trei german, încă nu s'au putut aduna zice întrunire publică, căci glasul lor este temut, într' acesta însă va crește puternic, și în cele G

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

Eleonora Duse în România.

De Luigi Rasi.

III.

În ziua aceea l-au dus la groapă pe prințul Ghica.

Conductul îl deschideau doi călăreți costumați, cu lămpi mari de sticlă. Urma un al treilea cu un vas de cristal plin de flori și alți trei, cari purtau pe țevi colaci enormi: apoi urma clerul în trăsuri de moda veche, hodorigite, mari închise, apoi catafalcul într'un dric strălucit cu gemuri mari, tras de șase cai frumoși, și la sfârșit, o lungă serie de trăsuri.

Curiozitatea, care se resfrângea pe fețele celor mai mulți (numai pe unele puteai celi adevărată jale), tăcerea misterioasă, întreruptă numai din când în când de sunet de clopot și printr'asta cu atât mai misterioasă, toate acestea copleșeau ființa Dusei, care repeta neîntrerupt, dar totdeauna zadarnic: »Măne, domnilor, măne ultima reprezentare!« Și cu toate astea a fost excelent dispusă în seara aceea, ca în timpurile ei cele mai bune, și și a jucat rolul Magdei înaintea acestui public întocmai ca în timpurile bune. Publicul a ajuns la un adevărat paroxism de aplauze, mai cu seamă după actul al 3-lea.

În următoarele două seri nu s'a jucat nimic, ci am făcut probe pentru Gioconda (drama lui D'Annunzio — Trad.) în hotel. Probele, în deosebi cea de a doua, au fost de tot hazul. După ce a dispărut prima impresie de plăcere, după ce ni-s'a domolit nervii întinși în spasmi, încetul pe încetul, am fost în stare să judecăm

mai nepărtinitori adevărata valoare a tinerei reședințe și am ajuns la convingerea, că, dacă se v. desbăra Bucureștiul de murdăria și de putrefacția unui popor necultivat și dacă-și va face așof, intrare civilizația franceză, care îi este mai conpliată în privința gustului, va fi în stare capicureze cu cele mai mari și mai frumoș frumutale europene în privința mărimii și setei.

Și treceam în revistă toate calitățile în gândul nostru. Deși frumusețile nu erau totuși în seara șoreze urâțeniile precumpănitoare, ită, am fost cu aceea, având o dispoziție lin, ite urâte nu vor toții de părere că toate lucr, una mulțimea lucr, putea înăbuși pentru tot, înaintea ochilor Aterilor frumoase. Ne-am ad, o clădire cu o sală neul din parcul Episc, e colonade în parterre, strălucită, împodobită e colonade în parterre, designată pentru ur, nuzeu, cu vre-o câteva statui deja, în etajul im cu un amfiteatru admirabil, cu bogate o, amente, aurituri și mozaicuri, bil, cu bogate o, elor și prefegetilor publice, de pe seama con, itoare, cu cincizeci și două de o eleganță e locuri în parchet; am vorbit deslogi și 600 e comerțului, despre Calea Victoriei, pre avânt, incipală, despre sgomotoasa stradă Lipstrada, despre marile alee ale Academiei și Elisaveta, despre biserică dela Cotroceni, despre institut de binefacere Elena Doamna. Unui admir, costumul jumătate grecesc, jumătate rusesc al unei femei, cu fusta albă în clinuri pe de-aupra unei alteia pline de dantele de cea mai fină calitate; altul a fost de față la o nuntă și laudă strălucirea sărbătorească a serviciului bisericesc, costumul bogat și mitra plină de pietrii scumpe a arhiereului, care serviă, obiceiul curios a plimbării împrejurul altarului, pe care o săvârșesc: preotul, mirii și martorii ținându-se de

lână; altul fantază numai de cântecele melancolice-poetice ale muzicanților ambulanti, pe cari le cântă prin crășme acompaniați de vioară și de harpă (?) sau admirau cobza (!), un dans național, care se joacă de către tineri, de cel mult 12 ani cu mare îndemănare. Rădeam de unele vorbe ciudate, cari având aceleași sunete ca ale noastre, aveau cu desăvârșire alt înțeles. Dar toate acestea nu erau în stare să o facă pe Duse să iasă pe afară și să se expună curiozității publicului.

Ceeace-i lipsea era — înainte de toate — o bibliotecă sau o pinacotecă, sau o prăvălie cu anticități și cu obiecte moderne de artă, între cari să se fi putut îngropa.

Diminețile se retrăgea din când în când într'un colțisor ascuns și liniștit lângă lacul așezat mai la o parte din grădina Cișmigiuului, a cărei pomi se arată în mijlocul orașului; și aici îmi aduc aminte, că și a dat o întâlnire și cu colegii ei, pentruca să discute asupra unor chestiuni teatrale: văd încă și astăzi figura ei sveltă cu haina neagră, care-i sta lipită pe trup, ridicându-se și venind încet spre noi, întocmai ca o viziune; și-o aud zicând cu o veselie neobișnuită, vorbind despre artă, dând curaj celor sfioși, admonind pe cei prea flecari, nivelând contrastele. Seara urma să se joace »Femeia lui Claudiu«. Când am ajuns acasă dela plimbarea prin grădina mi-a alergat impresariul Schuermann înainte, îndată ce m'a zărit și mi-a comunicat, că vom avea o seară cercetată excelent.

»O seară strălucită — am strigat eu — Duse cu dispoziție bună și La femme de Claude în program... Am ajuns la limanul dorit!... Exclamația mea a fost adevărată prin aplauzele pline de învingere, pe cari le-a avut această predare a piesei peste tot unde a fost jucată de Duse, care e grandioasă, numai să vrea.« H.

din urmă nu se va putea refuza partidului național german, ceea ce se acordă românilor, (?) sârbilor, slovacilor și socialiștilor... Am dori să avem lămuriri dela clubul național despre numărul celor cari s'au înscris în săptămânile din urmă în partid...

Compromisul. Desbaterile pentru compromis au înaintat atât de mult, încât, după declarația unui membru al cabinetului, guvernul la toamnă îl va putea prezenta camerei. Atunci vom avea un spectacol minunat: Acei cari l-au combătut timp de peste 30 de ani, vor vota în cameră compromisul pe timp de 10 ani cel puțin.

Situația guvernului.

Guvern mai cu »doi bani în trei pungi« decât actualul guvern ungar, rar se mai găsește. Iar perfidia, de care a dat dovadă deja cu prilejul ajungerii sale la putere, este fără păreche în viața parlamentară a statelor.

Când a fost încredințat cu conducerea țării, guvernul național al lui Kossuth și Apponyi a încheiat cu Coroana un pact, prin care se lega, că va realiza unele puncte, și însemnau cea mai îndrăzneală sfruntare a programului partidului, care avea majoritate absolută a camerei. Și nu s'au sfiit astfel coaliției să primească cârma sub tigentul condiții. Au promis urcarea comunității recruți, au promis prelungirea universală, economice cu Austria, sufragiul

Când s'a a... pentru nesațios, apoi de acest pact rușinos găduit morțiș. Kossuthiști, guvernul a tăngajamentele luat. loc să se achite de în jos să dea dovadă de Coroană, iar țară și popor — s'a p... de interes față de să alimenteze năbădăioși în ruptul capului, ghiazare cu proiectele lui Apponyi și Kossuth și să satisfacă interesele proprietarilor de pământ față cu amărății și itori, prin proiectul lui Darányi.

Acest proiect a dovedit cât e de național guvernul coaliționist și cât îi zace interesul celor mici și săraci. A conștientat, că națiunea maghiară sunt nemeșii, geții, cei bogați, iar nici decum poporul maghiar, muncitor și sărac.

Fiind silit guvernul și coaliția întregă să facă politică dualistă, neputând obține nici un rezultat, care să mulțumească pe aderenții din țară ai majorității din parlament, în mod fatal a trebuit să piardă zilnic din încrederea kossuthiștilor sinceri și de convingere.

Increderea Coroanei de asemenea a perdut-o guvernul repede, rămânând astfel strâmtorat cu ușa din două părți.

Ca să se poată susține în jos s'a îngrijit guvernul de proiectul școlar și de cel al căilor ferate. Cu cel dintâiu a obținut mai mult efect, decât ar fi trebuit să obțină. Dar dacă deputații noștri și ceilalți naționaliști au fost puțini, ca să ducă o luptă, care să-i dea de lucru majorității în parlament și dacă solidaritatea noastră n'a fost destul de încheată, ca ultimul pas al popoului nostru să fi fost un grandios protest împotriva legii lui Apponyi — croații i-au dat de furcă guvernului în luptă, pe care au purtat-o pentru dreptul limbei lor.

După ce guvernul s'a pus rău cu poporul maghiar și cu Coroana, a trebuit să înceapă și cu naționalitățile și cu croații, ca să-și arate slăbiciunea în toată golăteea ei și ca să se compromită cu desăvârșire.

Obstrucția croată i-a făcut să-și piardă

mințile. În special trebuie să sulevăm momentul atât de caracteristic, că marele Kossuth vine să-și retragă proiectul (în forma cunoscută) tocmai după cinci săptămâni de obstrucție, când — trebuie să recunoaștem — croații erau deja obosiți și nu mai puteau susține multă vreme lupta. E o dovadă foarte nefavorabilă pentru coaliție împrejurarea, că n'a mai putut înfrunța încă o săptămână, ori două, obstrucția croaților.

Actualmente guvernul se află în cea mai penibilă situație.

Ce-a făcut el până acuma? A compromis, împreună cu coaliția, în cel mai rușinos mod politica kossuthistă, și-a atras ura naționalităților și pornirea dușmănoasă a croaților, iar în fața Coroanei s'a demascat.

Toți miniștrii (afară de Kossuth) ar vrea să treacă cât mai iute peste cinstea portofoliilor și să se retragă undeva, de unde să nu mai audă și să nu mai vadă.

Dar înainte de-a fi absolvați mai au să ia niște prafuri amare; trebuie să încheie pactul vamal și economic cu Austria pe placul celei din urmă, trebuie să treacă prin cameră bugetul și trebuie să ridice contingentul militar.

Sufragiul universal nu-l mai pretinde nime dela ei, căci nu-s capabili să-l facă, așa după cum îl pretinde Coroana și după cum îl cer interesele statului.

Între astfel de împrejurări, când guvernul își cunoaște sfârșitul tragi-comic, după o activitate atât de ridicolă, e natural să-și piardă capul.

Nu trebuie să ne surprindă de fel, că se lovește cu capul de perete și vrea să-și mai încoroneze munca cu o gugumănie.

După proiectele absurde de până acuma, guvernul voieste adecă și revizuirea regulamentului, ca să pună capăt oricărei obstrucții în parlamentul unguresc. Kossuth, amărît până în adâncul sufletului de obstrucția croată, plânge când propune revizuirea regulamentului intern, dar lacrimile lui nu-s în stare să-i facă și pe partizanii săi să-și piardă mințile.

Ei sunt ceva mai cuminți, decât guvernul decât Kossuth. Ori cel puțin își dau seama, că dacă rolul miniștrilor coaliționiști e aproape de apus, partidul kossuthist totuși poate avea nițică însemnătate — în opoziție. Și deci ar fi culmea inimei, ca tocmai ei să-și ia azi apa dela moară pentru ziua de mâine.

Rolul guvernului actual va rămâne epocal pentru toate vremurile în istoria parlamentarismului maghiar, ca cel mai eclatant mijloc pentru a inaugura jascul cel mai repentin al politicii începute la 1848.

La toamnă guvernul va avea să pună capăt în cel mai rușinos mod menirii sale atât de tragice și de curioase în același timp.

Iar pe ruinele politicii naționale șoviniste va crește viguroasă domnia popoului, domnia tuturor cetățenilor. Casele privilegiate de ieri și de azi își vor izbăvi atunci păcatele de veacuri, mulțumind actualului guvern, că le-a ajutat să găsească răsplata, care deși a întârziat, totuși s'a ivit.

O nouă eră, o nouă viață se va începe. Iar gloria guvernului coaliționist va fi că el a pus cruce vechiului sistem, minciunei și păcatelor, tocmai cu ajutorul minciunei și păcatelor aceluia sistem, care a fost și al său.

Ei între ei.

Ședința dela 12 Iulie a Camerei.

Deputații naționaliști lipsesc ori cel puțin nu iau cuvântul și în lipsă de opoziție, membrii coaliției să mânăncă ei între ei. Sunt chestii mult puțin mărunte la ordinea zilei și în lipsă de alt prilej, tinerii partidelor coalizate caută aici vre-un chip de-a-se distinge. Firește că ajunge câte un semn, câte o scurtă reprobare din partea celor mari și mititeii amuțesc iar majoritatea votează cum glăsuște ordinul.

Cu toate acestea, ziarul oficios al guvernului îi dăscălește pe tinerii setoși de glorie. Ne pare bine că chiar și ungurii serioși sunt nevoiți să recunoască lipsa de orice valoare individuală a tinerimii în politica ungurescă.

Discutând asupra pensiunii fostului prim-ministru Fejérváry, Hencz Károly spune că parlamentul nu are dreptul de a ratifica depășirile de buget făcute de ministrul comun de finanțe și cere punerea sub acuză a contelui Tisza.

Buza Barna (kossuthist) caută să arate că guvernele trecute au prădat banul public.

De aici certurile au izbucnit pe față. Wekerle dezmente pe Buza, iar în pauză pe culoare deputații bătrâni muștră pe tinerii neastâmpărați. Propunerea lui Hencz pricinuește guvernului mari neplăceri, căci el a primit puțina cu condiția de-a scuti guvernele trecute de orice răspundere. Kossuthiștii atacă partidul popular și se aud vorbe aspre și acuze.

După pauză Nagy György convinge camera printr'un discurs lung, că este »lipsit de orice tact și de orice fond serios«, cum decretează însuși »Budapesti Hirlap«.

La sfârșit vorbește Wekerle, rugând pe deputați să fie »înțelepți, chibzuiți și să aibă devotament«.

Ridicând ședința, Justh propune și camera încuviințează să se ajurneze până la 10 Octombrie.

Croații ieșind din Camera magnaților.

Lupta croaților împotriva ilegalei *lex Kossuth* s'a sfârșit în parlamentul unguresc.

În numele celor trei magnați cari reprezintă Croația în camera magnaților, Gh. Tomišici a dat cetire unui demn și energic protest și pe urmă toți trei magnații au părăsit sala ședințelor în chip demonstrativ.

Această deplină solidaritate a națiunii croate arată pilda unei lupte naționale, energice și nestrămutate care nu se poate să nu fie încununată cu isbândă.

Ședința de 11 Iulie.

Președintele Dessewffy Aurél deschide ședința la orele 10.

Se pun în discuție și să votează fără nici o dezbateră mai multe concesii pentru linii ferate, între cari liniile Caransebeș—Hațeg, Oravița—Bocșa—Reșița, Timișoara—Varjaș, Brașov—Făgăraș, cea din valea Borșii (Maramurăș).

Acuma urmează discuția mult așteptată a proiectului despre pragmatica funcționarilor dela căile ferate. Pentru cei trei delegați croați în camera magnaților vorbește un general în retragere

Gheorghe Tomišici. Declară că își menține dreptul de a vorbi în limba croată, vorbește unguerește spre a fii înțeles de magnați. (Aplauze). Întâmplările din cameră au întezit antipatia dintre națiunea croată și cea unguerească. În numele meu și al soților mei, declar că nu voi lua partea la discuție ci voi da cetire numai acestei declarații:

Proiectul de față jignește individualitatea politică a națiunii croate, căci tăgăduiește dreptul exclusiv al limbii croate pe teritoriul Croației.

Slavoniei și Dalmației, drept garantat prin pactul fundamental dintre Croația, Slavonia și Ungaria. Acest pact face parte din constituția celor două țări și nu poate fi sucombat decât tot în felul în care a fost alcătuit, adică prin consimțământul ambelor țări. Prin urmare noi reprezentanții națiunii croate, vedem în acest proiect violarea acestui pact și depășirea atributelor constituționale ale acestei camere și călcarea constituției. Noi reprezentanții Croației și Slavoniei nu vom să consimțăm această ilegalitate, conlucrând la desbateri, ci protestăm în chip sărbătoresc împotriva prezintării acestei și părăsim camera această vom face exercitarea mandatelor noastre atâr-nătoare dela voința camerei croate.

Ministrul de finanțe Kossuth: Guvernul nu a înfrânt, cum zice dl Tomišici, obstrucția. Deputații croați au abuzat de regulamentul camerei și atunci guvernul a uzat, dar nu a abuzat de el pentru a pune capăt faptului de a se prăda vremea camerei. Dânsul a mai spus că acest conflict a înrăutățit antipatiile dintre Ungaria și Croația. Din partea ungurească pe cât știu nu a existat nici o antipatie și este de regretat că din partea Croației există, și că ea a fost înăspriată prin faptul că Ungaria a uzat de dreptul său de a cere ca funcționarii căilor ferate să știe ungurește. Proiectele de față nu cuprind nici o violare a constituției și nu avem de gând să comitem așa o faptă.

Până acuma în Croația funcționarii căilor ferate nu au fost ținuți să știe limba croată, iar proiectul de față înscrie această datorie în lege. Dar domnii croați nu vor să înțeleagă aceste lămuriri ale noastre. Toată mișcarea croată este lipsită de temei și nădăjduim că națiunea croată va reprobă pe reprezentanții ei. Noi avem cele mai mari simpatii pentru Croația și regret, că prin concepția lor greșită, reprezentanții Croației au turburat bunele relații dintre Croația și Ungaria.

După cuvintele ministrului, magnații croați au părăsit sala.

Sedința se ridică la orele 12 $\frac{1}{2}$.

Din Croația.

Spiritul dujmănoș ungarilor.

În Agram este liniște dar din Warasdin se vestesc nouă manifestații ostile ungarilor. O mulțime mare a percurt străzile orașului, scoțând strigăte împotriva ungarilor. Geamurile tuturor caselor locuite de unguri au fost sparte. Proprietarii de case au reziliat toate contractele de închiriere cu chiriașii unguri și neprimindu-i nimeni în casa sa, ei vor trebui să părăsească toți orașul. În felul acesta admirabil de solidar, croații știu să se curețe de dușmanii națiunii lor.

În Agram comitetul executiv al coaliției serbo-croate continuă conferințele sale. El e hotărât să publice un manifest către poporul croat. *Supilo* a fost însărcinat cu redactarea acestui manifest. Cu privire la tactica de urmat, până acuma încă nu s'a stabilit o unitate de vederi. O parte a coaliției crede de cuviință de-a-și da demisia din mandatele ei de deputați. Partea cealaltă este de părere contrară. Zilele acestea se va aduce o hotărâre în chestiunea aceasta.

Voturi de încredere.

Asociația regională a profesorilor secundari din Agram a adresat un vot de încredere deputaților coaliției serbo-croate pentru atitudinea lor în camera ungurească.

În orașul *Essegg* consiliul comunal va fi convocat spre a da de-asemena deputaților

croați un vot de încredere, iar banului Rakodczay un vot de blam.

Banul eră să fie pus în stare de acuză.

Un deputat croat a declarat unui ziarist, că dacă dieta croată nu ar fi fost ajurnată, intențiunea deputaților ar fi fost de-a propune punerea supț acuză a banului Rakodczay

Pentru aceea zise Zagorac, banul a ajurnat camera. Al doilea act de guvernare al său va fi disolvarea camerei.

Atunci noi vom avea prilejul de a pregăti o campanie electorală strașnică și ea va întări partidul nostru. Ce va face atunci guvernul din Budapesta? Nu știu. *In orice caz nu rezistența noastră se va clătina mai degrabă.*

Los von Ungarn

»Pester Lloyd« aduce știrea că mișcările croate sunt puse la cale de primarul Vienei dr. Karl Lueger și de dr. Frank, șeful partidului starcevician. Scopul mișcării este de a deslipi Croația și Slavonia de Ungaria și de a proclama unirea lor cu Dalmația sub stăpânirea Austriei. Dieta dalmată va aduce o hotărâre în sensul acesta și Lueger nădăjduiește că *parlamentul austriac va ratifica această hotărâre.*

Boicotul industriei ungurești.

În Croația s'a hotărât boicotarea industriei ungurești. Astfel lăcătușii din Agram au hotărât să nu mai facă din Ungaria nici o comandă. Intre negustori se face agitație pentru a rupe orice relații comerciale cu fabricanții unguri și pentru a intra în relații de afaceri cu fabricanții austriaci.

O frumoasă sărbare românească în America.

În timpul din urmă românii din America au înființat mai multe societăți cari toate dovedesc sentimentul de solidaritate națională care trăiește între ei.

Reproducem mai la vale după ziarul »America« din Cleveland un raport asupra sărbărilor înălțătoare avute loc cu prilejul sfințirii stindardelor societății de ajutor mutual »Invierea« în Martinsferry și ne bucurăm că frați noștri ne fac atâta cinste dincolo de ocean, răspândind o faimă bună numelui de român.

Sărbătoarea dela Martinsferry.

»Încă în părțile acestea nu ni-s'a dat să vedem ceva mai frumos și mai important decât conduc-tul, pe care l-au aranjat românii cu ocaziunea sfințirii stindardelor lor.

»Deputații din toate părțile; Cleveland, Pittsburg, și alte orașe îndepărtate, până și dela Chicago și New-York au luat parte, reprezentând pe conaționali lor.

»Pe la orele 10 pleacă din partea de est a orașului în conduct frumos la Hala »Armory« unde preotul Moise Balea, în ritualul lor, încreștineaza steagurile, iară comitetul (prominent men) în genunchi jură credință steagului american.

»Aproape către ora unu ieșind din hală s'au aranjat din nou într'un rând de mai multe sute și sub mai multe steaguri (și din alte orașe veniseră cu steagurile) și au cutreerat, cu muzicile în frunte, stradele mai principale până la hala lui Miid, unde s'a dat un banchet.

»Deosebit de frumos s'au prezentat călăreți, în costumele lor originale: membrii împodobii cu cocarde și panglici tricolore, sub steagurile lor, trăsuri etc. Ordinea a fost perfectă și și-au susținut-o ei singuri.

Alta foaie americană scrie: »Românii (europeni din partea ostică au arătat ieri la sărbătorirea lor, atâta ordine și disciplină, precum nici cetățenii americani nu pot să o facă mai bine. Țara va avea înfrânșii fii harnici și de »ordine«.

Da, mulțumită fraților români din loc și jur, on. societăți cari și-au trimis stindardele, dlor delegați, tactului observat de comitetul aranjator și de comitetul societății și mulțumită lui D-zeu că a dat un timp așa de frumos; reușita a fost splendidă și noi românii am stors, cu ocaziunea aceasta, admirațiunea străinilor; dar totodată le-am impus și respectul.

Nași ai steagurilor au fost dl Bowie și d-șoara Olga Pocani (steagul american) și dl Pantilimon Grama și d-na Eva Filimon (steagul național român).

Banchetul l-a deschis dl preot Balea prin o rugăciune, iar după aceea la dorința comună l-a și prezidat.

Toasturi și vorbiri au fost din greu, dar cu măduvă și în termeni scurți.

Din partea tuturora se observă tonul solemn și respectuos față de harnica societate »Invierea« și membri ei, precum și o grijă, un fel de dorință întru prosperarea acestor instituțiuni, fie că s'ar uni cu toate într'una singură și puternică, fie că s'ar alia alt mod întru de a se sprijini și încuraja una pe alta.

Ca să nu uit să spun, înainte de ce voi numi pe aceia cari au ținut discursuri și pe cari i-am putut ține minte, ca să-i amintesc acî, că s'a beut câte un păhar și în sănătatea acelor cari ne conduc, cari ne sunt dragi și sunt așa de departe: I. P. S. L. Metropolitul Ioan Mețianu și Metropolitul dr. Victor Mihályi de Apșa, dr. Alex. Vaida de Voevod, d-nii deputați, societățile românești, poporul român, Bowie etc.

Au vorbit: dl Bacila, pentru societatea »Lupoaica« și »Dorul« din New-York; dl preot Balea; dl Schitea (»Ulpiu Traiană«, Erie); d-nii Forsea și Marcu Lazar, (»Dacia-Traiană«, Newark); dl Gerasim Bota, (»Carpatina« Cleveland); dl Popaiov, (»Vulturul« Homestead); dl Bowie, (dorește să învețe românește); dl Vasile Stănescu, (»Carmen Sylva și »Luceafărul« Cleveland); dl Velcelean, (»Traian«, Canton); dl Clem. Cârjea, (prezid. »Invierea«); dl P. Constantin, (»Transilvania« S. Sharon); a cântat apoi: Barbul Lăutariul; dl Cl. Cârjea, (»Seul« Salem); (Transilvaneana, Ind. Harb), prin delegatul său, dl Petru Duma. Înaintează scrisoare: dl Lugojan, (»Unirea română«, Erie); dl Serb (»Filiala Invierea«, Bru-wood) dl Vasile Șerban, (»Mihaiu Viteazul« Follansbee); dl Cor. Lazea; dl dr. Blackford; dl L. Hugo.

Steaguri, cu ocaziunea aceasta, am mai văzut: pe ale »Carpatinei« din Cleveland, »Transilvaneinei« din Indiana Harbor.

Reușita materială încă trebuie să fie foarte frumoasă. Eu spun atâta, că spre inserate m'am îndepărtat dela banchet și că așa ceva nu am mai văzut la românii de aici din America; poate de aici înainte!»

Din Beiuș.

Turcul te bate, turcul te judecă. — Prigoniri și iar prigoniri.

Românii din Beiuș și jur au protestat energic împotriva faimosului proiect școlar a lui Apponyi, într'o adunare populară bine cercetată.

Sunt cunoscute întâmplările sau mai bine zis infamiile adunării dela Beiuș, nu e nevoie a le mai repeți.

Dl deputat Stefan C. Pop a și interpelat în dietă în chestia infamiilor și volnicilor săvârșite de administrație și contele Andrassy, ministrul

Înainte de de-
jun, dacă beai
un jumătate de
pocal de apă
amară o o o

Igmândi

alui Schmidthauer,

stomacul neregulat îl aduce în ordine în decurs de 2—3 ore.

Medicament foarte bun pentru împiedecarea boalelor interne, tot așa are efect admirabil la boale de stomac, intestine și de sânge, tot așa în contra îngrășării, contra trohnei-respirării grele, gâlbănare, umflarea ficatului și fierii, dia-bită, vână de aur, podagră, reumă și multe boale interne. Comande se pot face la Schmidthauer Lajos, farmacist în Komarom. Se poate căpăta în fiecare farmacie ma-

bună și prăvălie de coloniale. Prețul unei sticle mici 30 fil., mari 50 fil.; să nu se confunde cu altă apă amară.

de interne în zilele aceste a dat un răspuns la aceasta interpellare. Un răspuns însă din cale afară de revoltător.

Zice că ancheta pornită constată că românii au fost provocatori la adunare, care însă nici el nu crede, pentru că concluzia ar fi că ungurii au protestat împotriva proiectului școlar și românii — horibile dictu — i-au împedecat.

Va să zică, ca să ne dea o satisfacție pentru volnicile administrației — nici pomană!

Că Andrassy, contele negru, îndrăznește și nu se sfiește a da interpellatorului un astfel de răspuns asta încă nu ne surprinde, se naște întrebarea însă, pentru ce s'a grăbit cu acest răspuns, doară ca să dea directivă anchetei, care la stăruința fruntașilor dr. G. Cosma și soții și din mila vicecomitetului va avea să cerceteze afacerea de protestare din Beiuș în 14 st. l. c. la fața locului, ascultând peste 60 de martori.

La cercetare se va prezenta chiar vicecomitele sau protonotarul.

Dacă nu s'a dat răspunsul din acest motiv de către ministrul afacerilor interne, pentru ce a dat răspunsul chiar acum?

Noi suntem ferm convinși, că și ancheta administrației va căuta să spele infamiile administrației și mai ales pe stimabilul pretor Markovits.

Vom vedea!

Incă unul la răvaș. Noi românii din Beiuș am voit să ne înființăm sub scutul desp. Beiuș al »Astrei« o reuniune de cânt și muzică. Din acest motiv am și înaintat la guvern statutele înființândei reuniuni, cu ce rezultat se știe, precum și goana mișlească împotriva zelosului profesor I. Bușița, care ni-a făcut cinste și la expoziția din București. Așa pe neașteptate ne am pomenit fără statute și fără reuniune.

A venit însă vremea, ca în tot anul să se țină adunarea anuală a desp. Beiuș al »Astrei«. Înainte de adunare un grup de diletanți s'au constituit pentru aranjarea unui concert și reprezentării teatrale; nu se va mira nime, că înainte de adunare diletanții au ținut probe. Dar ce a visat ce nu protopretorele din Beiuș, a refuzat concesiile pentru concert și ca adaus a pornit cercetare contra diletanților, că ei ar forma o reuniune și anume acea reuniune care a fost dizolvată și dictum factum se pornește o goană mișlească contra diletanților și diletantelor, urmează ascultarea de martori fără sfârșit și în urmă ne-am trezit cu judecata pretorelui.

Toți diletanții, la număr 24, au fost pedepsiți pentru transgresiune cu câte 20 coroane, pentru că au participat la formarea unei reuniuni fără de statute aprobate, prin urmare contrară legilor.

Diletanții după nume sunt:

Mihail Cosma, George Meze, George Koevari, Ioan Cosma, dr. Ioan Ciordaș, Nicolau Bândeia, Ioan Matica, Demetriu Vancu, Gavriil Liber, Teodor Hoza, Ioan Hoza, Nicolau Bolcaș, Veturia Sferle, Elvira Sferle, Ana Kilner, Ana Kideoșan, vâd. Ieni Rădu, Florică Koevari, Ecaterina Papluca, Rozalia Mițaș, Tecla Lazar, Amalia Pap, Mărioara Țiș și Lucreția Crișan, locuitori în Beiuș.

Dl avocat dr. I. Ciordaș a făcut recurs la vicecomitele contra sentințelor. Rezultatul vii voi comunica la vremea sa.

Eugeniu Nyéki.

Camera austriacă.

Manifestațiile de antipatie împotriva Ungariei se sporesc. Se pare că aproape toate partidele camerei austriace s'au săturat de Ungaria și nu mai doresc legătura veche cu un popor care asuprește pe națiunile cealalte din țara asta. Ei socotesc că este înjositoare și nedemnă pentru o cameră democratică ca a Austriei, să mai stea în societate de compromis în care se află, cu

un stat reacționar și asupritor ca Ungaria de astăzi.

În *ședința dela 11 Iunie* a vorbit în contra Ungariei deputatul **Wolf**. După partidul socialist și creștin-social, după croați și ruteni, germanii naționaliști încă s'au rostit împotriva Ungariei prin graiul acestui deputat.

Wolf (pangermanist) spune că germanii *fără nuanțe de partid* sunt de acord că actuala legătură cu Ungaria trebuie desfăcută cu orice preț. Nu mai vrem să ne lăsăm storși și supți de unguri. *Los von Ungarn!* exclamă oratorul. Nu mai voim să încheiem compromisul până la 1917.

Vorbind despre atitudinea partidului său spune că totdeauna a fost anticlerical, dar nici nu va primi lecții dela jidani poloni (aluziune la deputații socialiști). Vrem ca școala să fie liberă, dar copiii noștri să fie instruiți nu de jidani, ci de germani adevărați și să nu fie la un loc cu copiii jidanilor. (Aplauze la creștin-sociali.)

În *ședința următoare dela 12 Iulie* deputatul **Trešici-Pavišici** (croat): Actualmente populația croată a Dalmației nu este preocupată decât de primejdia ungurească. Căci Ungaria amenință să nimicească Croația. Austria cât și Ungaria ridică revendicări asupra Bosniei și Herțegovinei, dar croații și sârbii nu vor da de bunăvoie acest bun prețios pradă străinilor. Ungaria exploatează prin comerț și industrie țările acestea, iar Austria le impune limba și cultura germană cari sunt străine de firea lor. Croații se bucură că Austria și Ungaria nu se pot înțelege asupra acestor țări și-și întemeiază toate nădejile lor pe faptul acesta.

Câteva zile în urmă în camera ungurească s'a săvârșit o *crimă asupra croaților*. Pactul fundamental a fost călcat în picioare, s'a proclamat sperjurul și s'a săvârșit un atentat la bunurile sfinte ale poporului croat. Forța brutală din partea națiunii zise cavaliere a desamăgit și amărât pe croați. Șefii maghiarilor se pare că sufer de perturbație mentală. Oratorul dovedește cu argumente istorice drepturile croaților. De altcum nu-i nevoie de dovezi istorice, zice, căci conștiința națională a Croației este argumentul cel mai puternic.

Ungurii vor să inaugureze politica teroarei în Croația, pentru a nimici pactul croato-maghiar și în scop de a preface Croația, Bosnia și Herțegovina în provincii ungurești. În monarhia asta durere ungurii au voie de a face orice împotriva croaților. Guvernul austriac să scuture lețargia, căci radomontadele lui Wekerle primejdiesc existența monarhiei. Eu nu poate suferi ca în sinul monarhiei națiuni întregi să fie osândite la moarte. Oratorul întreabă pe primul ministru dacă are cunoștință că guvernul unguresc vrea să inaugureze un regim de teroare în Croația, vrea să nimicească constituția națională a țării și poate va voi chiar să întrebuițeze armata comună în scopul acesta. Împăratul să nu se lase înrăurit de miniștrii săi unguri întru asuprirea croaților. (Aplauze la croați.)

Din orașul lui Burdea.

Despre decursul ședinței memorabile a comunității de avere, în care s'a vândut dreptul limbei românești primim următoarele:

Ziua de 6 Iulie 1907 va fi o zi memorabilă în istoria orașului Caransebeș. Unii o vor sublinia cu cerneala cea mai neagră, iar alții cu tînta roșie lucitoare.

S'a rezolvit adecă în ziua numită chestia ardentă a gimnaziului prin adunarea generală extraordinară a reprezentanței comunității de avere, conformându-se aceasta cu 80 voturi contra 11 deciziei deja publicat prin foile noastre a ministrului de interne, care în ultimul moment telegrafice a conces că copii din fostul comitat Severin să aibă prioritate la primire în noul gimnaziu, a cărui întâia clasă bagseama la 1 Sept. a. c. se va deschide.

Realizarea căldurosului apel publicat de dl Tatucu, că naintea ședinței plenare reprezentanții să se adune la o sfătuire a fost zădărnicită prin burdistul capitan orășenesc. O alta apucătură a fost oprirea intrării publicului în sala de sfătuire, un caz până acuma neobișnuit și în tot cazul provocat prin frica lui Burdea, că străcurându-se dușmani de ai săi în sala de sfătuire, mersul ședinței ar fi fost conturbată.

În contra propunerii comitetului a se primi rude crude deciziei ministrului a vorbit numai prota Popovici, întrerupt adeseori de niște analabeți.

Cum am amintit majoritatea s'a dat pe partea lui Burdea. Unii dintre reprezentanți cari au votat pentru primirea deciziei ministerial s'au scuzat că cu inima liniștită au fost pentru propunerea comitetului, adecă a hotărîrii ministrului de interne, pentru că în acest comitet, în acest cuib cald și fructifer se află naționaliști mari (?), cum de pildă dl Patrichie Drăgălina și alții...

Din amănuntele ședinței, trecând peste un incident neplăcut pentru un preot și puțin demn pentru Burdea, scoatem la iveală afirmarea lui că elevii interniști ai internatului înființat de comunitatea de avere vor fi obligați a lua parte la studiul limbei române.

Internatul va fi astfel întocmit că 100 elevi vor primi gratuit locuință și vîpt și va înlocui școala profesională de pînă acuma, această invențiune nefericită a unui creier nepractic. Existența acestei școale n'a avut rost niciodată și folosul ei real numai câțiva dela cărma com. de avere, cum de exemplu dl director sau dl vicepreședinte, o pot dovedi.

Unică în felul său a fost această școală. După un curs de 5 luni școlarii au fost concediați, afară de 2 cari au stat la dispoziția directorului școalei, unui maestru rotar, pentru — risum teneatis! — repararea uneltelor, un pretext fiindcă și pentru aceste 7 luni maestrul să încaseze plata sa lunară de 80 de coroane.

Câți bani se aruncă în felul ăsta și acuma afară.

Ne cuprinde mirare că dintre reprezentanți fiind printre ei și oameni neatârnatari și gara de a combate ori ce rău, nu s'a găsit nici unul care să îi dat lovitură mortală acestei școale caraghioase.

Se pare că grănicerii severineni merită soarta ce și-au croit-o!

Revista ziarelor.

»Două obstrucții«.

Despre cele două obstrucții, cea dintâiu a deputaților naționali și a doua a croaților, »Erdélyi Hirlap« scrie cam următoarele:

Amândouă obstrucțiile au aceeași origină: cavalerismul unguresc, care a acordat croaților acordul croato-maghiar și naționalităților legea de naționalitate. Dintre aceste două obstrucții totdeauna noi am socotit-o pe cea valahă mai importantă, căci scopul ei a fost de-a săvârși *întâiu deslîpirea în limbă și pe urmă pe cea politică a unor comitate, cari azi încă fac parte în chip efectiv din comitatele Ungariei*. Față de ea obstrucția croaților deși importantă, cade pe planul al doilea.

Ajurnarea camerei.

În sfârșit o veste bună din parlament: el s'a ajurnat de bună voie pe vreme de trei luni! Într'adevăr, el nu ar fi putut lua o hotărîre mai cuminte!

Dar culuarele răsuna de strigătele pline de ură dintre partide. Era cât pe ce ca cercul cel de fier al coaliției să se spargă. El de mult este plin de rugină și parazitul neînțelegerii îl mănâncă de mult. Este numai chestie de timp, când fără vre-o intervenție externă, dogit, va plezni.

(»Pester Lloyd«).

Cine suferă?

De stomac, de constipație, de lipsă de poftă de mâncare?

Acela să facă experiență cu apa amară naturală **HORGONY** recomandată de mai multe sute de medici. Înainte de dejun dacă se ia o jumătate de pahar din apa amară **HORGONY** după una până în două ore își face efectul dorit, și revine pofta de mâncare și starea bună generală. — Apa naturală **HORGONY** nu are gust rău și nu provoacă nici un gust neplăcut. Se poate căpăta în toate prăvăliile cu ape minerale, în băcăni și farmacii. La târguială să se ceară lămurit apa amară naturală **HORGONY**.

Proprietar: Loser János, Budapest.

Camera și capitala.

În »Pester Lloyd« deputatul democrat Vázsonyi scrie următoarele:

»Budapesta de mult nu mai este copilul de dilecție al parlamentului. Până mai acum vre-o zece ani starea spiritelor s'a schimbat. Cei mai mulți oameni politici privesc chestiile capitalei cu antipatie și ură vădită. Ea este simptomul unei mari prefaceri sociale, simptomul *reacțiunii* care-și ridică tot mai mult capul. Tendințele agrare s'au întărit tot mai mult și pe măsură ce a scăzut liberalismul a crescut ura împotriva orașelor.

Sau ce să cetim printre rândurile scrise de deputatul evreu: Orașele sunt cetățile ovreismului și antipatia împotriva lor nu este lipsită de liberalism ci se chiamă antisemitism care se trezește încet dar sigur între unguri.

Și aceasta este ce-l doare pe dl Vázsonyi, deputatul jidan al celui mai jidănit cerc al capitalei.

Spicuri.

Li doare capul Austriei! Organul imperialismului maghiar »Budapesti Hirlap« ocupându-se în numărul său din urmă cu chestiile de limbă din parlamentul austriac, desperează de viitorul Austriei, care dând drepturi popoarelor este pe cale a se prăpădi.

»Guvernul austriac trebuie să recunoască — zice »B. H.« — că în chestia limbii s'a dovedit foarte slab. A dat astfel de drepturi semințiilor de popoare, cari nu se cuvii decât *națiunilor alcătuitoare de stat*. (Știți cari sunt națiunile. N. R.) Drepturi, cari n'au nici un temei istoric, nici o îndreptățire politică. Slăbiciunea aceasta vrea să simuleze putere și anume că nu vor să cedeze puternicului popor ceh și dacă da, numai atâta cât și celorlalte popoare.

»Dacă guvernul austriac ceda cehilor, azi ar avea ici coala de înregistrat câte un discurs în limba cehă, ca la noi în cea croată. Fiindcă n'a cedat, a trebuit să răsune și vorbă rusească în Reichsrath (Teribil, trebuie neapărat să se prăpădească Austria N. R.) și popoarele abia cât un pumn de mari, ca slovenii, italienii și rutenii prelind asemenea drepturi ca germanii și cehii». (Cum să nu se prăpădească deci Austria? N. R.)

Continuând în ordinea asta de idei de un reacționarism, care doar și în Rusia s'ar afirma numai cu multă sfiială, organul fără de rușine internațională o scoate la concludia de care are nevoie:

Se vor convinge și la Curte, că cedarea în chestia de limbă cade sub alte considerații în Austria și sub alte în suverana și maghiara (?) Ungarie.

Oamenilor, cu aceasta mentalitate, le este dată însărcinarea să introducă aici sufragiul universal, se descătușeze naționalitățile și clasele de veacuri subjugate, să deschidă aici o adevărată eră de liberalism și dreptate. Milioanele de robi ai țării ungurești dela aceștia așteptați mântuirea voastră?

Din străinătate.

China.

Conjurație. Ziarului »Morningpost« îi se anunță din Sangai, că în ținutul *Iance* s'a dat de urma unei conjurații în contra dinastiei. S'au luat măsurile de lipsă pentru păzirea dinastiei. În Keyang, o localitate din ținutul Anhu, ținând ca la o mie de tulburători o întrunire, viceregele a trimis trupe în contra lor.

Rusia.

Convenție vamală s'a încheiat între Rusia și China, după cum se vestește din Peking.

Turburările interne. Odesa e iarăși pradă tulburărilor cauzate de așa numitele »bande negre«. Membrii acestei bande atacă, sub diferite pretexte, pe trecătorii de pe stradă. În zilele trecute o astfel de bandă a pătruns în cartierul evreesc, a ucis și rănit *mulți jidani*. — Partidul rusesc socialist ține în anul acesta un congres în Londra. Acum decurg alegerile pentru acest congres în Rusia. Cele 86 de districte aleg fiecare zece deputați, Siberia tot atâția câți Rusia europeană, astfel vor fi o mie cincisute de revoluționari socialiști în Londra.

Japonia și America.

Conflictul. Amiralul japonez *Jamamoto* a sosit din Washington. Ambasada japoneză dă un banchet în onoarea lui și în zilele acestea va fi primit de președintele Roosevelt în audiență. Interviewat pe ziaristi, amiralul a ținut o vorbire, în care a zis între altele: »Doresc, d-lor, să faceți tot posibilul pentru susținerea păcii. *Noi voim pacea*. Foarte mult depinde însă dela atitudinea presei. Cred că ziariștii americani sunt precauți în această privință«. — Pretutindena guvernele țării își dau silința să întrețină legături amicale unul cu altul și să liniștească spiritele. E curios că tocmai *Jamamoto*, care se exprimase în mod batjocoritor despre flota Statelor-Unite, acum sosit în America laudă pe americani, și face declarații, în cari afirmă, că între cele două state există cele mai bune relații. Și aceasta arată că guvernele și în general lumea oficială își dă *silința să evite sau cel puțin să amâne izbucnirea unui războiu*.

Rusia și Germania.

Întâlnirea monarhilor. Despre întâlnirea apropiată a țarului cu împăratul Wilhelm în apele finlandeze circulă cele mai contrazicătoare știri, — un lucru obișnuit, când călătorește țarul. După sorginte engleze ideia întâlnirii a celor doi monarhi vine dela împăratul Germaniei. Deocamdată țarul — așa se zice — nu poate pleca din cauză că fratele său mai mic, marele-duce Vasili e bolnav.

Spania.

Călătoria regelui Alfonso. Regele Alfonso al Spaniei va călători cu regina în săptămâna viitoare în Anglia. Încă nu se știe cât timp va dura această vizită acolo. De aci părechea regală va pleca — după cum anunță un ziar german — cam pe la mijlocul lunei August la Ischl să viziteze pe împăratul și regele Francisc Iosif.

Chestia maroccană.

Lupte interne. Între trupele sultanului și a pretendentului *Raizuli* se dau mereu lupte. Soldații lui *Raizuli* jefuiau în împrejurimea localității *Elksar*; sosind trupele sultanului s'a dat o luptă, în care oamenii lui *Raizuli* au fost bătuți. Au căzut din partea răsculaților 4 morți și 14 răniți; o casă a fost incendiată.

Afaceri culturale.

Examenele din Bihor (protopopiatul Vașcău). Ni-se scrie:

În protopopiatul Vașcăului fiind esmis din partea consistorului român greco-oriental oradan de comisar didactic consistorial am constatat în decursul examenelor o îndreptare des-

tul de îmbucurătoare pe terenul învățământului și anume: Corneliu Popoviciu din Jeghiște, G. Popoviciu din Sudrigiu și Georgiu Neag din B.-Lazuri au făcut examene laudabile, iar ceilalți cu bun și indetulitor, numai 2 au obținut calificul nu prea măgulitor însă sunt dintre așa numiții »preferiți învățători.«

Fiind invitat a lua parte la examenul din Beiuș dela școala noastră unde e învățător Ioan Cigarigă, am constatat un rezultat de asemenea laudabil — cinste și laudă acestor destoinici și diligenți învățători.

E de dorit ca pe viitor se fie uniformitate în cărțile didactice, căci cum e azi nu mai merge — câte școli atâtea datini — autori diferiți, folosesc din studiul Religiei câte 3—4 autori în o școală, asemenea și din celelalte obiecte — de învățământ.

Studiile ce sunt obligate pentru școala populară ar fi timpul să se stăvirească — căci lăsându-se în buna chibzuință a învățătorilor nici când nu vom avea uniformitatea de mult dorită.

Suntem în pragul unei »ere« noi a învățământului — cu legile noi — învățătorii stăm ca incremeniți că ce o să fie pe viitor cu noi?

Ar fi consult ca ven. Consist. să vină cu posibila urgență a da deslușirile necesari pentru viitor corpului didactic, cu atât mai vârtos până nu vom ajunge între Schila și Caribda.

Vasilie Sala.

comisar didactic consistorial.

SOCIALE.

Meseriașii noștri. Clasa de mijloc.

Mâne meseriașii noștri din Arad se întrunesc ca să înființeze un cor și cer și spriginul moral al inteligenței. Suntem aproape siguri, că și acest apel va rămâne fără răsune. Sunt ani de zile, de când ei fac sforțări zadarnice, ca să întemeieze o societate de meseriași, au aranjat de multeori petreceri, reprezentații teatrale, fără ca aceste să fi găsit măcar spriginul moral — dacă nu material, — al inteligenței.

Există la noi o indiferență — ca să nu întrebuințez un cuvânt mai aspru — față de meseriași și dezvoltarea lor. În multe orașe clasa de mijloc românească arată o dezvoltare îmbucurătoare, te doare însă inima văzând cum ea se respiră, se pierde în elementul străin. Clujul e un exemplu, care dovedește în mod evident aceasta: avem acolo cam trei sute de meseriași români fără ca să auzim de o viață socială *națională* la ei. Pierdut e acel meseriaș pentru neam, care ia de nevastă o străină. Copii lui vorbesc limba mamei, iar nu al tatălui lor și minune să fie, dacă nu-i înghite nesățiosul element maghiar. Astfel e în Cluj și în alte orașe. Nemai numărând Sibiuul, unde Victor Tordășianu de ani de zile lucrează pentru prosperarea clasei meseriașilor și a întemeiat la ei o organizație demnă de laudat, nu știm nici un oraș mai mare, în care clasa aceasta s'ar dezvoltă pe baze naționale sigure. În Ardeal și Bănat există ce-i drept la sate multe asociații sodale, dar acestea nu au însemnătatea celor dela oraș, fiindcă sunt mici și nu se pot încă consolidă.

Facem rău, că nesocotim clasa meseriașilor. Cei mai mulți voesc ca băieții lor să devie »domni«. Ei bine: avem nevoie de inteligență, căci pentru cele trei milioane de români nu avem o clasă intelectuală destul de mare, *avem însă nevoie și de meseriași, de o clasă de mijloc*. Numai inteligența și țărani nu pot să formeze o ordine socială strâns încheiată, puternică. Lipsește veriga care leagă pe aceste două clase și fără care orice sforțări de a progresa în mod sigur sunt zadarnice. La orice popor clasa de mijloc e cel mai puternic stâlp, pe care se razimă ființa națională. Țăranii dau rezerva etnică a unui popor, fiul de țaran sănătos să devină un meseriaș bun, care produce mult, iar numai fii de meseriași să se înalte pe treapta clasei de sus.

La boala »VÂNĂ de AUR«, diabetă și intestine indispensabil pentru leuze și copii în fașe. Tot omul iubitor de curățenie indispensabil trebuie să întrebunțeze medicamentul »ZERO«, căci prin el dobândești o dispoziție plăcută și folositoare. — Impiedecă orice infecție și zgăriere.

ZÉRO

La întrebunțare e mai ieftin decât hârtia. Ori unde se poate căpăta.

„ZERO“ e fabricament de vată, brevetat.

BUDAPEST VII. — Strada ROZSA 45.

Telefon 87—52.

Telefon 87—5.

Saltul subit dela țaran la »domn«, așa des observat la noi, e nefiresc, deci absolut stricțios desvoltării noastre.

E o utopie, ca toți să fie »domni«. Ne trebuie întâi de toate pe lângă o țărânie sănătoasă o clasă de mijloc, care să producă și care să fie — înainte de toate — a noastră. De aceea trebuie să înfierăm nesocotința, care o arată clasa noastră intelectuală față de meseriași. Să ne bucurăm, dacă putem observa o mișcare națională, un curent românesc sănătos în sinul meseriașilor noștri, iar nu să le întoarcem spatele, când ei invoacă sprijinul nostru. Vedem și aici în Arad silința lor frumoasă, de a rămânea laolaltă, a rămânea români. De ce să-i lăsăm să se resfire, când ne e atât de ușor a-i încheaga într'o falangă puternică, de ce să ne înstrăinăm de ei, când ei s'apropie de noi? E un păcat mare național, când neglijăm clasa de mijloc prin aceea că nu ne silim să ridicăm înșine contingentul acestei clase dând copii noștri la meserii, dar e mai mare insolența, mai mare păcatul când rămânem reci și nepăsători atunci, când acei puțini meseriași, pe cari li avem, ne cer sprijinul în lupta lor frumoasă.

Ungurii și-au format o clasă de mijloc puternică în mai puțin de cincizeci de ani, care e unul dintre cele mai puternice mijloace de maghiarizare. Dacă nouă ne-ar reuși a întemeia o clasă de mijloc națională, iar nu una, care să fie înghițită de burghezimea maghiarizatoare a hegemonilor noștri, am avea încă o armă puternică contra oricăror tendințe șoviniste. *Mir. R.*

NOUȚĂȚI

ARAD, 13 Iulie n. 1907.

— **Știre personală.** P. S. Sa episcopul Ioan I. Pap a plecat azi pe mai multe săptămâni la băile din Reichenhall.

— **Examenе române suspendate.** Examenеle institutului pedagogic gr. or. român din Caransebeș au fost suspendate de comisarul guvernului Berecz sub pretextul că limba maghiară nu s'ar propune destul de bine în institut. — Au început deci persecuțiile și împotriva institutelor noastre secundare.

— **Mama și soția deputatului Vlad pedepsite.** Două veritate dame române, mama și soția deputatului național Vlad au fost târâte pe la judecătoriile ungurești, învinuite și ele cu ațitare pentru că luând parte la un examen și-au dat expresie indignării lor împotriva învățătorului care pusese în gura elevilor români cuvinte disprețuitoare pentru națiunea română.

Aceasta s'a luat drept ațătarea contra ungurilor și veneratele dame române au fost osândite la câte 100—100 de cor. amende, deocamdată numai pentru vătămarea de onoare aduse trădătorului de dascăl, având să mai răspundă înaintea tribunalului pentru agitare săvârșită contra nației ungurești. Nu li-e rușine de nimic!

— **Prigonirea învățătorilor români.** Am amintit despre suspendarea din partea guvernului a trei învățători din Bihor. Acum ni-se anunță că ministerul de interne a adus o decizie, prin care se va detrage sprijinul material de stat acelor învățători români din com. Bihorului, în contra cărora s'a pornit cercetare disciplinară pentru »agitatie contra statului«. — Se țin lanț prigonirile, dar învățătorul român nu se lasă!

— **Impăratul Wilhelm** nu se va duce la Monaco, așa anunță ziarele germane berlineze.

— **Advocat nou.** Dl dr. Ioan Giurgiu, ne anunță că a deschis cancelarie advocațială în Cluj. strada Wesselényi nr. 24, lângă banca »Economul«.

— **Tren electric în promontorul Aradului.** Direcția căilor ferate din promontorul

Aradului a discutat într'o ședință din zilele trecute posibilitatea de a folosi electricitate la motoare.

— **Despărțământul Caransebeș al Asociațiunii s'a reorganizat.** Prezentul a fost ales P. On. domn Andreiu Ghidiu. In comitet au fost aleși: Dr. I. Oiaru, dr. G. Dragomir, A. Diacovich și dr. D. Cioloca. S'au înscris mai mulți membri ordinari și ajutători.

— **Un caz regretabil.** Din Vâlcele (Elópatok) ni-se anunță că acolo sunt peste 600 români, cari nu pot să învețe nici rugăciunile în limba lor maternă, deoarece pentru 100 cor. li-se propune religia ungurește. Sperăm că forurile noastre bisericesti vor lua dispozițiuni pentru suprimarea acestei ilegalități.

— **Marile manevre.** In anul acesta se va introduce o reformă interesantă în modul de luptă la marile manevre. Impăratul a consimțit la proiectul referitor la aceasta, înaintat de șeful statului-major Konrad. De aici încolo modul de luptă la manevrele cele mari va semăna în toate privințele unui războiu adevărat. Linia de războiu, peste care nu-i voie să treacă nici unul dintre adversari, nu va fi stabilită înainte. Cele două armate au să se poarte absolut așa ca și când ar fi dușmani adevărați. — Locul, unde se vor ținea manevrele din ast-an, nu se știe sigur până acum.

— **Mișcarea impiegaților de tren bulgari.** Se scrie din Sofia că mișcarea impiegaților de tren bulgari ia proporții tot mai mari. Ieri au publicat un manifest, în care arată cauzele neîndestulării. Se pregătesc a face o mare grevă tocmai când se vor aranja serbările de jubileu de 20 ani a urcării principelui Ferdinand pe tron.

— **Atentat nereușit.** Marți după amiază a fost deținut un necunoscut, pe insula Anglesca din Marea-irlandeză, care atentase la viața regelui și reginei engleze, cari petrec acum pe insulă. Atentatorul a fost prins în localitatea Beaumaris, unde era ascuns în nișe tufisuri dinaintea primăriei, pe unde avea să treacă părechea regală. Necunoscutul a voit să scape cu fuga și amenință pe cei cari l-au deținut. Mulțimea a voit să-l omoare, de nu-l mântuia poliția.

— **Zece ani.** Zilele acestea sau implinit zece ani de când îndrăznețul călător francez Auguste André, împreună cu cei doi tovarăși ai săi Nals Strindberg și Kund Fränkel, au plecat cu balonul spre ținta afător călători învățați: polul nord. La plecare, astronomul Ieusse îi zise lui André: Asta nu-i o expediție științifică, ci o sinucidere. André a plecare a lăsat o nevastă tineră și frumoasă, iar Strindberg o mireasă cu care era logodit. Deși expediția lor nu a produs nimic pentru știință, numele celor 3 eroi jertfiți pentru ea, de sigur nu va fi uitat.

— **Ieșirea lui Dreyfuss din armată.** Vestitul căpitan Dreyfuss, al cărui proces de spionaj a făcut senzații mare în toată lumea, a ieșit din armata franceză.

— **Invenția unui lăcătuș român din Brașov.** Dl Eugen Precup, un harnic lăcătuș român în Brașov a făcut o nouă invenție la water-closete (closețele cu curățirea de apă) prin care țarna apa nu va mai îngheța. Dl Precup a obținut un brevet pentru invenția D-sale și a vândut-o pe preț de 26.000 de coroane. Instalarea noii invenții este foarte simplă. Dl Precup și a dobândit un merit însemnat prin invenția asta și îl felicităm pentru ea.

— **O catedră pentru jurnalism.** La școala de politehnică din Darmstadt (Germania) s'a înființat o catedră de ziaristică. Titularul noii catedre a fost numit Meissner, un redactor din Frankfurt.

— **Secerători loviți de trăznet.** Numai în zilele trecute au fost loviți șase secerători din Nemet-Szent-Péter de trăznet. Acum se telegrafează din Kaposvár, că pe hotarul comunei Geszt un lucrător a fost omorât de trăznet.

— **Iarăși o nenorocire de automobil.** In Paris iarăși s'a întâmplat în zilele acestea o nenorocire de automobil. Tocmai când automobilul

marelui negustor Rey voia să treacă repede printre două vagoane electrice, cari pe șine duble, veneau din direcții opuse, ajunse între ele și fu cu totul zdrobit. Toți trei, cari erau în automobil au fost mutilați îngrozitor. Nu e speranță să rămână nici unul în viață.

— **O biserică cu păstor bun.** Comuna Sarsari (l. Baia mare) avea în 1894 un capiral de 24.000 cor. Preotul Alexa Pop a făcut cu acești bani o bancă. Ca să nu se creadă că a înființat banca pentru a se îmbogăți însuși, preotul ca director al băncii a luat numai 100 cor. onorar. Acum după 13 ani, averea băncii, deci a comunei bisericesti, e de 78.000 cor. N'ar fi bine să se facă așa în toate parohiile? »G. T.«

— **Statistică interesantă.** Revista oficială »Statistikai havi közlemények« publică o statistică interesantă despre mișcarea populației în luna Maiu 1907. In această lună s'au născut total 60.842 de copii vii. Numărul deceselor e de 44.789; am avea deci un spor natural de 16.053. Dar relativ cu perioada Ianuarie-Maiu a anului trecut sporul din anul curent e mai mic cu 7607. Cauza principală sunt emigrările.

— **O păcăleală.** Slovaci emigrați în America au dăruit zilele acestea un steag fraților lor rămași în Ungaria. Steagul a fost adus de o comisiune a emigraților și cu prilejul acestă s'a ținut și o festivitate. In contra acestui lucru, poliția și autoritățile dornice de merite patriotice, nu au putut lua nici o măsură și nu au putut împiedica această manifestare a sentimentului de solidaritate a slovacilor. In schimb ele au somat redacția ziarului »Narodni Noviny« din Turocz-Szent Márton, unde steagul se păstrează să trimeată steagul autorităților spre a fi examinat dacă nu se află pe el vre-un semn panslav. Redacția ziarului slovac răspunde că dl suprefect să poțtească să examineze steagul dacă-i place. Dl Ujhelyi, suprefectul se păcăli însă, căci examinând steagul în redacție, ochii lui bănuitori nu putură descoperi nimic ce ar putea atenta la scumpa unitate a statului.

— **Tarul Nicolae II** a amânat călătoria lui în apele finlandeze din cauză că fratele lui, marele duce Vasili s'a îmbolnăvit subit.

— **Nenorocire de tren din Șofronia.** Frănarul Ștefan Ciuia a căzut în gara Șofronia, din com. Aradului, sub roatele trenului de povară la care servia. Piciorul drept i-a fost tăiat de roate în stare desperată a fost dus la spitalul din Arad.

— **Femele avocat.** Soția unui anumit Soutfi din Paris, care și el e doctor în științele juridice și medicale a depus jurământul de avocat. Femeia doctor e de origine din Algeria și e fata unui inginer. Jura a absolvat-o în Paris.

— **O criză ministerială la Londra.** Se comunică din Londra: Zilele acestea un mic incident deschise o criză ministerială, la Londra. Un ministru Sir M. Mac Kenna, fusese împreună cu ceilalți colegi ai săi invitat la masă, la Palat. El nu apărui. Se știa că nu era indispus și cu toate acestea nici o scrisoare de scuză nu sosi la Palat.

Regele Eduard VII se știe e foarte strict în privința etichetei.

Era aceasta, oare un dispreț?

Sir Henri Campell Banermann întrebat de rege, nu putu da nici un răspuns.

Totul se complică.

Primul ministru imediat după prânz, trimise după M. Mac Kenna și-i zise rece:

— Aștept dimisia dtale. In criza prin care trecem în privința Billului contra lorzilor atitudinea dtale e de necalificat. Să te retragi ori să te explici. Dacă politica guvernului nu-ți convine, remite-ți portofoliul.

Uimirea complectă a inculpatului, care la rândul său, cere cheia misterului.

— Dar n'ai primit o invitație a regelui?

— O invitație, eu?

Și lovindu-și fruntea:

— Așteaptă!

Iși caută buzunarele și găsi scrisoarea.

Fără a o citi o strecurase într'unul din buzunare, ca pe orice simplu prospect.

Regele răsă mult.

Mici o dimisie nu avu loc.

— **Românce distinse la Viena.** Ni-se împartășește din Viena, că anul acesta la examenele finale ale conservatorului de muzică românele s'au distins într'un chip deosebit. Intre cele 21 de eleve premiate se află 7 românce.

Solemnitatea distribuirii premiilor s'a inaugurat prin un program muzical în care dsoara Elisa Catopolu cu glasul ei de privighetoare a cucerit lumea ce era de față. Iată ce comunică în privința asta »Neue Freie Presse« dela 7 I. c. »Dsoara Catopolu care înainte cu 2 ani a fost încoronată cu diploma de pianistă a școlii de maestru Hauer, schibându-se repede într'o briliantă cântăreață de colaratură, a avut un succes strălucit cu cântarea ariei mari din operă »Ernani«.

Cu medalia societății și cu alte premii au fost distinse: dsoarele Catarina Cogălniceanu, Lucia Crăsnaru, Clotilda Olteanu, Elena Topliceanu și Maria Stefanescu. Diploma școlii de maestru pentru piano au dobândit-o numai 3 absolvente și dintre acestea dsoara Madeleina Cocorescu a mai primit și premiul de onoare de 500 cor. a ministrului austriac de culte.

Victoria românelor noastre este o onoare deosebită pentru neamul întreg.

— **La ce folos un liceu?** Brancovici un decorat de al lui Burdea, rezonează:

— Nu înțeleg pentru ce ține Burdea așa de tare să se facă un liceu aici în Caransebeș. Nici mie nici lui doară nu ne-a trebuit liceu ca să ajungem decorați și consilieri de curte.

— **Convocări.** Pe baza hotărârii luată sub Nr. 2 în adunarea cercuală din 30 Iunie st. n. a. c. toți membrii despărțământului Lipova și cercul Murășului M.-Radna și Șiria a »Asociațiunii pentru cultura și literatura poporului român« prin acest act sunt convocați la adunarea cercuală, ce se va ține la 21 Iulie st. n. 1907 la orele 3 p. m. în Lipova localul casinei române cu următoarea ordine de zi: 1. Raportul comitetului pe intervalul din anul 1904 până în 21 Iulie 1907. 2. Acvirarea de membrii noi și încassarea taxelor. 3. Propuneri și interpelări. Lipova, la 7 Iulie 1907. Dr. Aurel Cioban, notar. Dr. Halic, prezident.

— Onorații membri ai »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român« de pe teritoriul despărțământului Orăștie, precum și toți cei ce doresc înaintarea culturală a poporului nostru, prin aceasta sunt invitați a lua parte la adunarea cercuală a despărțământului, care se va ține în Geoagiu (Algyógy) Duminecă 15/28 Iulie a. c. la 2 ore p. m. în localul școlii. Adunarea de zi: 1. Deschiderea adunării. 2. Ordinea comitetului cercual. 3. Alegerea unei comisiuni pentru cenzurarea raportului comitetului. 4. Alegerea unei comisiuni pentru înscrierea de membri și încassarea taxelor. 5. Disertațiuni sau prelegeri publice, cari sunt a se anunța la directorul desp. cel puțin cu o zi înainte de adunare. 6. Rapoartele comisiunilor și hotărâre asupra lor. 7. Reconstituirea despărțământului pe un nou period de trei ani. 8. Alegerea a doi delegați la adunarea generală a Asociațiunii. 9. Dispoziții pentru autenticarea procesului verbal a adunării cercuale. 10. Inchiderea adunării. Gelmar, 27 Iunie (10 Iulie) 1907. Directorul despărțământului: I. Popovici.

— P. T. membri ai comitetului cercual din desp. »Abrud-Câmpeni« al »Asociațiunii pentru lit. rom și cult. pop. rom.« sunt invitați a ședința, ce se va ține în 22 Iulie n. a. c. la 3 ore p. m. în localul »Aurorii« în Abrud-Câmpeni, 10 Iulie 1907. Dr. Basiliu Preda, dir. desp. Demetriu Goia, secret desp.

— On. membri ai »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român« de pe teritoriul desp., Abrud-Câmpeni, precum și binevoitorii acestei instituțiuni, sunt invitați a participa la adunarea cercuală, ce se va ține în 28 Iulie n. 1907, la 11 ore a. m. în comuna Vidra-de-sus, cu următorul

Program: 1. Deschiderea adunării. 2. Raportul general al comitetului cercual. 3. Raportul cassarului și statorirea bugetului pe 1908. 4. Rapoartele agenturilor comunale. 5. Alegerea unei comisiuni pentru acuirarea de membri, încassarea taxelor și raportul acestei comisiuni. 6. Eventuale disertații, ce se vor anunța conform §-lui 37 din statute. 7. Eventuale propuneri în cadrul statutelor. 8. Alegerea a 2 delegați pentru adunarea »Asociațiunii«. 9. Alegerea comitetului cercual pe un nou period. 10. Inchiderea adunării și verificarea procesului verbal. Pentru comitetul cercual al despărțământului. Câmpeni, 10 Iulie 1907. Dr. Basiliu Preda, direct. desp. Demetriu Goia, secret. desp.

— **Teatru electric.** Pe strada Boczkó, peste drum de »Boul roșu« a sosit teatrul electric alui Winkler. Acest teatru e un chinematograf american, renovat. În tot locul a avut cel mai mare succes, la Paris în anul 1900 a fost distins cu Grand Prix. Producțiunile se fac după cel mai nou metod. În Ungaria aici se poate vedea pentru prima oară.

Tablouri liniștite, asupra ochilor au un efect plăcut.

Curentul electric e condus de mașinăria proprie cu aburi care are o putere de 20 de cai.

Reprezentații zilnice, cu cel mai mic preț de familie.

Programa la 14 și 15 Iulie, Duminecă și Luni.

1. Imbrăcare imposibilă (De răs). 2. Kake-valke (Dans spectacol). 3. Nuntă conturbată (De răs). 4. Zidire de tun în Africa (Instinctio). 5. Cel, care nu e decât la ameazi acasă (Scenă comică). 6. Criminal demascat de un ziar (Din vieață). 7. Bărbat viclean (Comedie). 8. Moartea contrabandistului (Dramă). 9. Zi norocoasă (Scenă veselă). 10. Vânzătoarea de flori (Din vieață).

Deși acuma sunt căldurile mari teatrul nostru totuși este răcoros și plăcut.

Tablouri curate fără oscilare. — Cele mai noi fotografii ale Europei.

Însăși vieața lucrează pe pânză.

Program cu caracter exclusiv familiar.

Reprezentația se va ține și în timp de ploaie. Repertuar bogat. Dumineca dela 3 oare după prânz până la oarele 11 noaptea. În celelalte zile se încep reprezentațiile dela orele 8 și 9 seara

Prețurile: locul I: 60 fil., locul II: 40 fil., locul III: 20 fil.

Mașini și filme totdeauna în mare asortiment se află de vânzare la proprietarul.

Solicita cu părtinire on. public cu distinsă stimă Winkler Lambert, proprietar.

— **Ospătărie națională în Arad.** Recomandăm cetitorilor nostri ospătăria națională românească din Arad. În strada Boczkó, aproape de centrul orașului, ducând tramvaiul pân'acolo, dl Ignatie Pașca a zidit un frumos otel (cu 25 camere) și restaurant, care poate fi un loc de înfălnire al tuturor românilor călători. Este și o datorință a-i sprijini, fiind român, dar și de altfel otelul, mai ieftin decât toate, oferă cel mai mare confort, fiind aranjat foarte modern.

— **Kerpel Izsó** din Arad librar cu bun renume, recomandă magazinul său abundent asortat cu cărți și stocuri de hârtie, hârtii pentru cancelarie, cele mai nouă bucăți musicale, cărți pentru oficiu, asortiment de opuriile scriitorilor. Telefon nrul 355.

— **În Arad,** strada Forray în palatul contelui Nădasdy, orologierul și juvraul Zinner Vilmos vinde tot felul de oroloage și juvaericeale.

— Au sosit bijuteriile de moda cea mai răspândită. Mare asortiment de tacămuri de argint. Oroloage de buzunare de aur, argint și oțel. Un departament separat se găsesc fabricațiuni de argint china de prima calitate. Grallert S. és fia, Arad, Piața Andrassy nr. 22.

Internatul Vancean de fetițe din Blaj.

— Publicare de concurs. —

Până în ziua de 15 August n. a. c. se escrie concurs pentru primirea în internatul Vancean de fetițe din Blaj.

1. Pentru o elevă sunt a se plăti pe un an școlastic 240 cor. solvibile în două ori cel mult patru rate anticipative, pe lângă aceea o taxă anuală de înscriere de 6 cor. 30 fil. pentru elevele din clasele elementare, și de 12 cor. pentru cele din clasele civile, apoi 2 cor. pe an pentru baie. Elevele, cari vor învăța limba franceză ori

muzică instrumentală, vor solvi separat unele taxe moderate.

2. Fiindcă elevele vor trebui să poarte vesminte uniforme, se vor solvi pentru acestea câte 28—36 cor. după vârsta fie căreia. Uniforma aceasta, care se gătește în internat, constă din două șurte în formă de rochie, două pălării, — una de iarnă și alta de vară, — și din o toaletă.

3. La intrarea în internat fie care elevă are să fie provăzută cu: 6 cămeși, 6 camisoane, 6 pantaloni, 2 fuste de iarnă și 2 de vară, 6 serviete, 12 batiste, 6 părechi de ciorapi, 2 părechi de păpuși, 1 perie de dinți, 1 perie de cap, 2 perii de încălțăminte, 1 plapomă, 2 pepteni, 1 saltea de lână, 2 perini, 4 fețe de pat, 4 fețe de perină, 2 cuverte de pat din giolgiu alb, 1 lavoar de spălat și 4 ștergare.

Pentru suma solvită fie care elevă va primi:

1. Instrucțiune în studiile prescrise pe clasele I—IV elementare și I—IV civile, educațiune religioasă-morală și deprinderi în conversațiune maghiară și germană.

2. Locuință în etajul institutului în saie mari, sănătoase și luminoase, provăzute cu mobilierul de lipsă.

3. Vipt întreg și anume: a) la dejun cafea cu lapte, b) la amiază 3 plesse, Dumineca și în sărbători 4 plesse, c) la cină 2 plesse.

4. Spălat, luminat și încălzit. În fie care lună elevele vor lua câte o baie.

5. Instrucțiunea practică în cele economice, întrucât instrucțiunea de sub 1 lasă răgaz.

La cererile pentru primire au să se alătore: extras de botez, testimoniu de pe clasa absolvată, atestat medical despre sănătatea elevei, atestat de vaccinare și revaccinare.

Rugărilor pentru primire au să se înainteze Prea-veneratului Consistor mitropolitan din Blaj, alăturându-se la fie care o marcă postală de de 45 fil. pentru spedarea francată a rezoluțiunii. Dela rugarea pentru primire nu sunt dispensate nici elevele, cari au mai fost în internat.

Blaj, în 1 Iuliu 1907.

Direcțiunea internatului
Vancean de fetițe.

Ultime informațiuni.

Tricolorul prigunit.

Brutalități jandarmerești.

Ni-se telegrafiază: Ieri la ruga (petrecere populară) obișnuită la sărbătoarea sf. Petru în Petroman jandarmii au provocat pe d-soara Sofia Cercel, — care era în costum național, — să le predea pantlica din păr și brăul de treicolori. Refuzând d-soara cererea lor, jandarmii au sfârțicat cu forța costumul d-soarei. Asemenea s'a luat tricolorul și dela țărancele Octavia Micu și Viorica Gera. Brutalitatea icnvalificabilă a jandarmilor a produs adâncă indignare între cei de față. Infamii!

Spion japonez prins în Statele-Unite.

În California-de-jos (Statele-Unite) în apropierea orașului San-Diego autoritățile au prins un spion japonez, care a fost observat tocmai în momentul, când luă fotografia forturilor Rossecrans. Populația agitată a voit să linșeze pe spion și amenința să atace cartierul, în care locuiesc japonezii. Lucrătorii japonezi, cari lucrau pe terenurile din împrejurul orașului au fugit în oraș într'u apărarea conaționalilor lor.

Poșta Administrației.

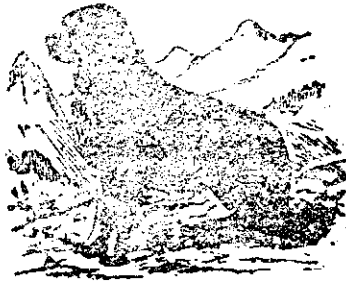
Stefan Domocoș, Bratca. Am primit 40 cor. în abonament.

George Macsin, Avrig. Am primit 12 cor. pe I. sem. 1907.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor-proprietar George Nichiu.

Antonie Karátsonyi

ARAD, Strada Hunyadi (colt).

Recomandă
băcănăia sa bine asortată
cu tot felul de mărfuri și anume:
● droguerie, specerie și coloniale. ●

Prețurile cele mai moderate.

Sprijiți pe comerciantul român!

Telefon 441.

Telefon 441.

La „Cănele negru”.

Loc deschis.

Mai fac și matrață de sârmă de oțel. Corespondență în limba maghiară, engleză, franceză și germană.

Se caută

În negoțul de bumbăcărie și băcănăie a subsemnatului se acceptază pe August a. c. un

Commis (calfă)

care cunoaște limbile române, germane și maghiare.

Reflecții să-și alature pe lângă ofertele lor și atestatul ulterior unde a mai servit.

Se preferă cei cari a mai lucrat în branșa aceasta. **Nicolae Dușoiu, Brassó.**

CIRCUL

cel mai mare din continent

„Frații Villand”

va sosi

în 15 al lunii curente

seara la orele 8 și va da prima

mare reprezentare

în cortul întins

urias american.

Vor debută artiști cu renume în toată lumea.

È de remarcant, că în această trupă debutează

cavalerii români:

Mitu Dumitrescu și Popescu,

gimnastici bariști cei mai buni din lumea întreagă.

Prețul locurilor este:

Mare loge (5 scaune)	20— cor.
Scaun de loge	4— ”
Scaun „închis”	3— ”
Scaun numerat	2— ”
Locul I.	1-60 ”
Locul II.	1-20 ”
Galeria	60 fileri.

Avis.

Se atrage atențiunea acționarilor dela „SENTINELA” să nu uite a trimite până la 1 Iuliu 1907 declarațiile de opțiune la emisiunea nouă de acții a 106 cor., având a plăti numai 36 cor. până la 1 Septembrie 1907. După 1 Iuliu 1907 se pot face subscripțiuni de acții numai cu 110 cor. de acții. La cerere se trimite prospect celor interesați.

Satul-nou, Mai 1907.

„SENTINELA”
institut de economii și credit
ca societate pe acții.

Fluidul

Iui

Kwizda

Timbrul șerpelui.

Fluidul turiștilor.

Să unge pielea cu acest fluid pentru întărirea vinelor și a mușchilor. Turiștii, bicicliștii și călăreții îl întrebuințează pentru o-să înviora după drumuri îndelungate.

Prețul unei flacon || O jumătate de flacon
2 coroane. || 1 cor. 20 fil.

Ioh. Francisc Kwizda

furnisorul curții ces. și imperiale și al curții princiaro bulgărești.

Farmacist, KORNEUBURG lângă Viena.

Mijlocul cel mai bun de înfrumșetare din lume!

Crema de față Regina

care pentru însușirea neîncrecută de înfrumșetare la expoziția din 1900 Paris a fost premiata.

Crema Regina curată în timpul cel mai scurt față de orice catifelată. Un botez — 1 cor. 40 fil.

Pudra Regina se recomandă ca cea mai bună dintre pudrele de față acum cunoscute. Se vind în culoare albă, roză și cremă. O șcutuță 1 cor. 40 fil.

Sapunul crema Regina e sapunul cel mai bun de toaletă pentru înfrumșetarea feței. O bucată 70 fil.

De vândut în laboratorul chemical a lui

Temesváry József, apotecar
SZEGED, Petöfi Sugár-ut

și la Töök József, apotecar, Budapest, Király utca.

Doamnelor!

CREMA LOTUS este cea mai bună și mai nesticăcioasă alfiie pentru înfrumșetare, întrebuințându-se atât ziua cât și sara. Delătură tofelul de pete, precum: piștii, pete de ficat, casuri și buburuze, beșicătura și precinguni.

Fața primește o culoare frumoasă și curată
SAPUNUL LOTUS e sapun de toaletă, are miros plăcut și se poate întrebuința și fără cremă.

PUDRA DE FLOARE LOTUS în culoare albă, roză și galbină. Pregătită după metoda americană, un mijloc de înfrumșetare înafectiv și admirabil. Se recomandă și doamnelor mai în etate, pentru că delătură încreșturii și redă o față tinăra.

Prețul: Crema Lotus Cor. 1.—
Sapunul „ ” 1.—
Pudra de floare Lotus, flacon mare „ 2.—
„ „ „ „ flacon mic „ 1.—

Magazinul principal: în grănația de pălării pentru doamne:

A „Párisi nőhöz”,
SZEGED, Iskola-ut 13 sz.

Comande din provincie pe lângă rambursă.
Vanzătorilor prețuri scăzute.

Permis prin decretul ministerului de interne, nr. 41.994.

Rușăm a observa firma!

Cumpă

cu prețul cel mai ridicat și vând dela domni haine bărbătești folosite, blăni de călătorie, mobile folosite, casse „Wertheim”, dulap de ghiată, unelte de călărit, hamuri, puști și fiare vechi, precum și metaluri ori cât de mari și mici.

Tot aci se poate găsi dela licitație luată, 500 bucați de stofă fină pentru haine cu 5 și 6 florini pentru un costum.

Localul prăvăliei mele din Maiu este strada Asztalos Sándor (casa Grabner). Prăvălia de mobile se află pe Arpád-ut nr. 5 în colț (în casa bisericii izraelite)

După corință merg și acasă și în provincie chemat prin vo c rte poștale.

Cu toată stima **IULIU HERZFELD.**

Lucza József

curățitoare de rochi chemica și gouvrat

SEGHEDIN, strada Laudon nr. 9.

Rochi pentru dame, haine bărbătești și de copii, îmbrăcăminti preoțești, uniforme militare.

OBIECTE PENTRU CASĂ

perdele, fețe de masă, cuverturi, broderii, stufe de mobile, mănuși, umbrele și tot felul de obiecte din faful acesta. Rochiile se curăță întregi nedescusute, fără să-și piardă culoarea, lustrul și fasonul.

Curățitul unei haine bărbătești 1 fl. 20 cr.

Micile reparaturi și călcatul hainelor dela curățit, este gratuit.

Catifea și plūs, se primește pentru aburat. Gouvratul se execută în felul cel mai frumos și uimitor de ieftin. Curățitul chemica al perdelelor de dantelă, se execută cu multă îngrijire.

Comandele din provincie, se execută punctual și repede.

Toți aceia

cari vor să aibă o

bicicletă

cu picioare trainice de mână sau cu motor să se adreseze cu încredere la

Gartner Samu

mare fabricant de mașini de cusut și biciclete

Arad, strada Weitzer János,
(Palatul Minorilor).

unde se află biciclete de toate felurile cu prețul cel mai moderat. Reparațiunile se fac punctual. — Mașini de cusut se află în magazin permanent. Condițiuni favorabile pentru plată în rate.

Fabrica de metale a lui Dénes Béla

Oradea-mare (Nagyvárad)

Fabrica: Kossuth Lajos u. 2. — Depozitul fabricii: Nagyvárad, Bémer-tér.
În Budapesta Király u. 13.

Cadouri de nuntă și de ocazie se se află exclusiv numai în depozitul de fabrică din Bémer-tér.

Pentru cei ce pățesc de surpătură

Cea mai nouă invenție de bandăgău ces. și reg. brevitat pneumatic cu pelotă de cauciuc, cel mai perfect în felul său alui KELETI!

Oprește surpătura cea mai mare și vechie fără de a cauza dureri.

Prețul: pentru o latare 12 coroane, pentru amândouă laturile 24 coroane.

Mulțime de epistoale recunoștitoare din patrie și străinătate, dela cei mai vestiți medici și profesori.

În institutul meu artistic pentru îndreptarea corpului, ce susțâ de 5 ani, pe lângă controlul unui medic de praxă al orașului Budapesta, să pregătese pe lângă prețurile cele mai ofține, cele mai perfecte instrumente tehnice, ca

picioare și mâni artificiale pentru cei amputați.

Corzette și îndreptătoare pentru cei în creștere strâmbă.

Mașini de proptit și umblat pentru cei ce suferă de dureri de oasă, inchietați, tuberculoză, boală englezească, reumă și gârbovire.

Lepători pentru pânțele și ciorapi de cauciuc pentru cărcei și convulziuni.

☛ Damele sunt servite de femei. ☛

Seracii, conform înțelegerii, vor plăti în rate.

☛ Cereți gratis și franco catalog provăzută cu peste 3000 figuri. ☛

KELETI J. fabricant de instrumente artistice igienice BUDAPEST, IV., Koronaherczeg-u. 17—18

(În palatul claustrului ordului monahal „Szervita“). Fabrica: Bpest, IV. Koronaherczeg-u. 14. — Întemeiată 1878.

— Corespondența în limba română. —

Se nu mai suferă nimeni!

pentru că poți scăpa de ori-ce durere provenită din răceală prin vestitul

Spirit de gheață (jégzesz).

E singura mângâiere pentru cei ce suferă de podagră ischiași și reumă.

Nu este numai un medicament indispensabil de casă, dar din cauza efectului grabnic și radical chiar o minune.

Di învățător-director Z. Szöke Albert din Panczélseh îmi scrie următoarele:

Spiritul de gheață l'am primit cu mulțumită; mi-a făcut o mare bucurie, că în trei rânduri și anume la o durere de măsea, la durere de stomach, la durere de înțepirea gâtului și odată la durere da cap l'am folosit cu deplin succes. Il recomand călduros ori-și-cui, căci e o adevărată binecuvântare pentru cei-ce suferă.

Mai cer 3 sticle mari.

Durerea de dinți și de cap înceată deloc de el.

La oboseală, simț de slăbiciune, la esofarea după lucrul greu, la împunsături din coastă, la scrintituri, la dureri de stomach, de piept și la dureri de foale etc, după o singură frecare omul se simte ca de nou născut

Minunatul **Spirit de gheață** a întrecut D-Tale — toată așteptarea mea, drept aceea mai cer șese sticle mici din acest medicament escelent. Cu deosebită stimă

Kékellő

Josif László, paroch.

Dragă Dle apotecar! Binevoește a-mi trimite cu rambursă șase sticle mici din vestitul

Spirit de gheață (jégzesz)

cu întoarcerea poștei; căci au un efect foarte bun și se pot folosi cu un mare rezultat: și-l recomand foarte călduros ori-și-cui.

Dumnezeu să trăiască pe inventatorul spiritului de gheață.

A tkár

Bander Gábor, măsar.

E cu neputință a înșira nenumăratele epistole de recunoștință și mulțumită, prin cari e **spiritul de gheață.**

Aceste puține specimene dovedesc eselența și marea lui răspândire într'un timp foarte scurt, încât deja are și imitatori.

Inventatorul și unicul său fabricant este:

Szémann Ágoston

apotecar

H A T V A N.

3 sticle mari sau 6 sticle mici trimit franco ori-unde.

Prețul: 1 sticlă mare 1 cor. 20 fil., sticlă mică 60 fil.

Fie-care sticlă e sigilată și numele inventatorului se află atât pe sticlă, cât și pe avisul de folosință.

Pe postă se numai 3 sticle mari sau 9 sticle mici se poate trimite.

☛ Să ne ferim de imitațiuni. ☛

Atenție!

Bucurie în fiecare casă,

unde se folosește apărătorul de stomach patentat „Takáts“ fiind că acolo nu este boală, împedcând acest apărător nu numai boalele provenite din răceală stomacului, ci oprește momentan și sgârciurile de stomach, diarea, ș. a. efectul îl este momentan, omoară boale de stomach în germen.

Mai ales vara este indispensabil pentru ori și cine nu numa petru cei cu boală de stomach fiindcă ne încălzim adesea, noaptea ne răcorim curând și cu ocazia băilor răcirea stomacului e așa des și sgârciurile provin așa des încât acest apărător este indispensabil în fiecare casă.

Să și-o comande dar toți cei cărora le e scumpă sănătatea, fiind recunoscut și de medici și o adeverește și multele scrisori de mulțumită.

Pentru bărbați sau femei nr. I, care este potrivit pentru cei mai mulți 3 cor. nr. II, pentru cei cu statura foarte înaltă 4 cor. Pe lângă trimiterea banilor și 40 fil. porto, sau cu rambursă expediază inventatorul:

Adresa: Takáts Dániel, Nagyvárad, Sorompó-utca nr. 2.

AVIS.

Am onoare a aduce la cunoștința onor. public, că berăria de bun renume

„KISPIPA“

din Arad, strada Salacz nr. 3
am preluat

și voi conduce personal mai departe.

Mă voi nisiui ca prin cuina mea bună, cu vinurile mele bune, bere proaspătă și cu prețuri modcrate să-mi câștig încrederea oaspeților mei.

Cere sprijinul onor. public

cu toată stima:

Szeltmann Lajos
ospătar.

Au sosit obiecte de ocaziune!

Brunner Béla

prăvălie de modă și specialități.

Arad, în piața Szabadság nrul 20.

(Strada Forray, palatul contelui Nádasdy.)

Recomandă magazinul său bogat de marfă, unde se pot căpăta cele mai frumoase cadouri de ocaziune.

Pălărilile cele mai moderne, cămeși, gulere, mănuși, cravate, batiste, ciorapi etc.

Mare asortiment de coloniale Franceze și Engleze

Mare fărș de ocaziune!

Prețuri ieftine!

Serviciu prompt!

Comande din provincie se efectuesc la moment.

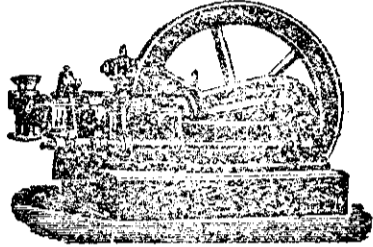
Assael Jakab Fiai

atelier de mașini, pregătitor de motoare
cu gaz și benzin

ARAD, Piața Andrassy Nr. 17.

Pregătim tot felul de mașini după model sau desen, tot așa efectuăm și dregerea conștientioasă

de locomobile, mașini stabil și de
trierat, motoare

Pregătim răsquite de cucuruz nouă și după
modelele noastre proprii.

Atelier de dregere pentru tot felul de mașini
pentru economie. — Cele trebuincioase pentru
mori, precum și transmisii și roțile pregă-
tim ieftin și prompt.

Tot astfel primim transformarea a tot felul de
motoare de gaz, petrolu și benzin.

CONSTANTIN DOBRIN

institut de vopsire și chimie

Lugoș, strada Nedelco nr. 65.

Vopsire și curățire chemică. Tot felul de haine bărbă-
tești, femești și de copii, proderie de mătasă, uniforme, covoare
de pat și masă, tapeturi, dantele, haine de batist și pique etc.

Garnitură de mobile și tapeturi. La dorință se curățesc
la casă.

Specialitate: Paltoane de piele, mănuși glacé vopsite negru.
haine de doliu se vopsesc negru în 24 de oare.

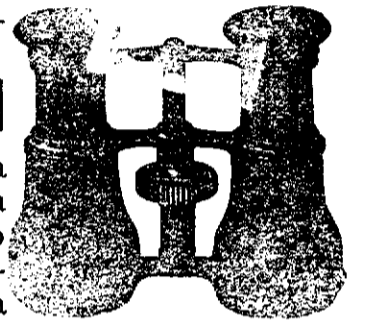
Perdele se vopsesc și curățesc foarte ieftin.

Vederea cea mai puternică

se poate avea numai cu aju-
torul

sticlei de cristal

ciselată foarte fin și probată ca
perfectă, care se poate cumpăra
în cadre deosebite și după o
cercetare conștientioasă cu pre-
țurile cele mai ieftine la firma

HAHN TESTVEREK

Telefon 149. în LUGOJ Telefon 149.

Comandele cu posta se efectuează precis și prompt.

Unelte de fotografiat, gramofone etc. etc. se
vind cu prețurile originale de fabrică.

Catalogue de gramofon gratis și franco.

Mașini pentru stropirea viilor și arborilor

Construite de oameni specialiști distinși întrec atât în privința lucră-
rii, precum și a durabilității orice fabricate de până acum. Nu face risipă în
materie și o ușor de mannat de către oricine.

Un stropitor foarte tare făcut cu totul trimitem de
din aramă, supus probei, bucata cu preț de 45 coroane.

La comanda de odată a 10 bucăți un scăzământ de 5%.

Pentru fiecare bucată 5 ani garanție, se pot comanda exclusiv la noi
fabricanții.

Pregătim orice fel de cazane de orice sistem pentru ferberea ra-
chinelui, cu aparat de recerire după plac, sau după sistemul inventat de noi,
prin care câștigăm cu 20% mai mult rachiu și mai gustos decât până acum.

La comandă trimitem cădări pentru licitare sau de orice fel.

Lucrările de aramă le efectuăm iute și punctual.

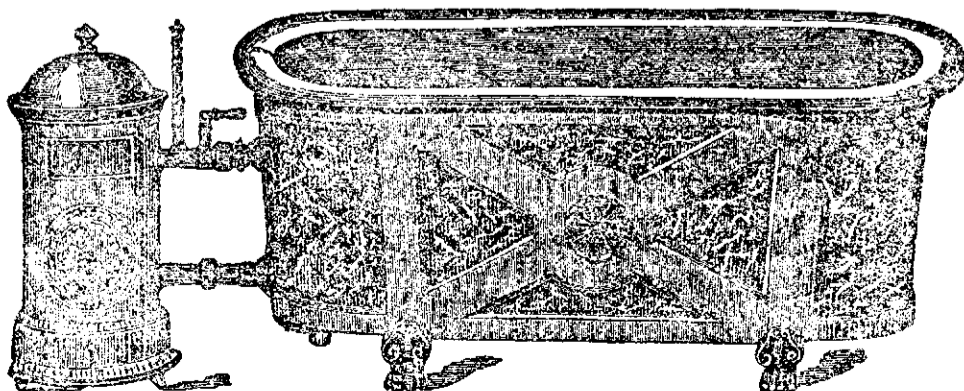
La comanda ne rugăm dacă se poate a ni se trimite desemnuri și
măsuri.

Szjjártó Testvérek, arāmari

depou pentru fabricare și reparături de stropitoare
în Kecskemét.

Vană de scăldat cu încălzitoare cu cuptor ce încălzește jur- impresur dela 50 cor. in sus.

asortiment mare in tot felul de vane, precum: vane atárnate, vane de șezut, vane
pentru copii, etc. Primesc instalare de apaducte, de closete engleze și de pompe.

LEFKOVITS ADOLF Budapest, VII., Wesselényi-u. 51tr.

Preț-curent gratuit și franco.

Acuma a sosit

Untura de pește proaspătă de Norvegia

fără culoare și miros, calitate escelentă.

Prețul unei sticle 2 coroane.

Contra

supărărilor reumatice
este escelentă

Spirtul Reuma

încercat de atâtea ori cu succes.

Prețul unei sticle 80 fileri.

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

Nr. telefon 331.

Cel mai frumos loc de vilegiatură în ARAD.

Să nu negligeze nimeni de a merge

în chioscul de nou re- novat din Parcul „Baross“

unde stă la dispoziția onor. public

Buffé rece și Cofetăria.

Zilnic cântă lăutarii dela orele 5. — Atât prețurile buffetului cât și ale cofetăriei sunt cele mai moderate și astfel întru toate acestea cere părținirea

Mihályi Gyula, cofetari.

Nu trebuie să comandați din Budapesta.

LIPP DEZSŐ

intreprindere de tocilărie ♦ GYŐR ♦ strada Kazinczy nr. 18.

Mare magazin de briciuri englezești de cea mai bună calitate, briceaguri de Sollingen, foarfece pentru cusut, crosetat, unghie, croit, păr și barbă. Mașini pentru tunsul părului și bărbii. Mașini automate de ras cu siguranță etc.

Primesc tocilarea și ascuțirea tuturor obiectelor de mai sus pe lângă prețuri ieftine.

Pentru un nou brici garanță de un an!

Comande din provincia eșeptuese prompt și la moment.

Canforii și medici au favoruri.

Au sosit becurile sistemul cel nou!

Cea mai nouă iluminare!

Becuri sistem „Auer“ putere raselor de 100 lumini pe oră 3 fileri.

ARGINTURI DE ALPACCA.

Obiecte de ornare

din metal, porțelan și sticlă.

Modele de rame pentru icoane.

Telefon pentru oraș și comitat 451.

GEBHART TESTVÉREK, ARAD, Piața Andrassy 4

prăvălie de porțelan, sticlă, oglinzi, rame și candelabre, Indepriindere de sticlărie (Hotelul „Pannocia“).

Numai articole bune

se pot căpăta la

HEGEDÜS GYULA

prăvălie de parfumuri, rechisite de barberie în Arad
ANDRÁSSY-TÉR 15.

Mare asortiment de rachete veritabile englezești pentru tenis și mingii, folbaluri, mingii de gomă, coșuri de călătorie, cosmeticuri franțuzești și englezești.

Hopp Károly

cancelaric tehnică

ARAD, STR. SZÉCHENYI Nr. 5.

Planuri și ezeccții: Pentru provădere cu apă și iluminare ^{procuram} și pentru colonii de motoare etc.

REPREZENTANȚA

fabricelor de specialitate de prima calitate.

Asigurări contra focului: case, bucate, mobile, vestminte, mărfuri!

Agentura principală din Arad

A BANCE. GENERALE DE A-SIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA“

primesce oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichis, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal, — și le eșeptuese pe lângă cele mai favorabile condiții:

1. În ramul vieții: capitale cu termen fix, rente zestre pentru fetițe, capital de întreprindere pentru factori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 50—500 cor. se plătesc la moment în ziua morții întâmplată;
2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile mărfuri, produse de câmp ș. a.;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine reovisite ș. a prin spargere;
4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, cucuruz ovés, viă (vinea), plante industriale: cânepă, lă, himeș nutrețuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturele noastre locale și cercuale mai în fiecare comună și direct prin

Agentura principală „TRANSSYLVANIA“ în Arad

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 899.

Asigurați contra grindinei: cucuruzul, grăul, secăra, ovézul și toată economia!

Asigurați: viața, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul morții, spese de înmormântare!

Asigurați contra furturilor prin spargere: bani și tot ce aveți de preț!

Slănină maghiară de prima calitate afumată, sărată, grosă și albă ca zăpada. Se manipulează curat, igienic. Greutatea unei părți e dela 35 până la 70 Kilograme. E foarte bună pentru servitorime de țară, muncitori, secerători și la tot felul de lucrători. Prețurile sunt foarte moderate. — Afară de aceasta:

Cărbuni pentru treerat, oleiu și unsoare de mașină.

Câneapă de prima calitate și sacuri și pânze foarte bune. **Oleiu** de trăsuri.

Gunoiu artificial pentru îngunoierea terenului de toamnă. **Materie** de zidire.

Sare, sare de vite în presă și formă de praf.

Teate acestea sunt spre cumpărare la

Aradvármegyei Gazdasági Egyesület Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet — în Arad.

Și membrii cari nu iau parte din reuniune, vor fi serviti în modul cel mai bun pe lângă prețurile cele mai moderate.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

**TURNĂTORIA
DE CLOPOTE**

Fabrica de scaune de fer pentru clopote - - alui

ANTONIU NOVOTNY

TIMIȘOARA-FABRIC

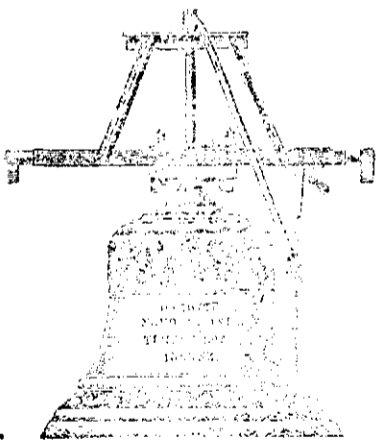
Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe garanție de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte îndată ce clopotele sunt bătute de o lature fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

CLOPOTELE GĂURITE

de dînsul inventate, și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S

și au un ton mai intensiv, mai adînc, mai limpede, mai plăcut și cu vibraire mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă apoi pentru facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător — pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut ca și spre turnarea de toate de metal. — Preț-curanturi ilustrate gratis.

Filială în T.-Recaș.

Filială în Buziaș.

Expositură în Toracul-mic.

„TIMIȘIANA“

institut de credit și economii societate pe acții în Timișoara.

Anul întemeierii 1885. : : : Depuneri : : Cor. 2.500.000.
Capital de fond Cor. 600.000. Fond de rezervă Cor. 200.000.

Primește depuneri spre fructificare și dă deponenților 4½ 0/0, după depuneri peste 20000 cor. cu abdicere de 90 zile 50/0 interese netto. Darea de venit după capitalul depus plătește institutul separat.

Depuneri până la 5000 cor. se pot ridica și se plătesc fără abdicere. Depuneri și ridicări se pot face pe cale postală. și se expediază franco.

Escomptează cambii cu 60/0—80/0 interese.

Tot asemenea, acordă credite hipotecare precum și amortizaționale în modul cel mai culant.

Direcțiunea institutului.

Institut de vindecare și creștere pentru epileptici
la băile dela B A L F.

Aranjat pentru 200 bărbați și femei bolnave, pe baza ordinului ministrului de interne Nr. 56,445/1903 și din 17 Iunie 1903. Prețul de îngrijire: **clasa I pe an 1600 cor., clasa II pe an 1000 cor., clasa III pe an 600 cor.** Afară de aceste clase se mai pot primi bolnabi săraci, însă pe sarcina fondului regnicolar pentru îngrijirea bolnavilor. Pentru primire în forma aceasta însă fiecare bolnav are a-se însinua separat prin rugare, pe baza ord. ministr. de interne de dto 28 Octomvre 1903 Nr. 97,221/IVa. Cu îngrijirea bolnavilor sunt concrezute maicile ordinului Franciscan din Buda. Cu prospecte și alte deslușiri servește **Dr. Wosinski stvân**, propr.-director al băilor Balf. Poșta, tren, teleton loco.

Oficina de dregere și magazinul cel mai vechiu de bicicletă și mașini de cusut.

Hammer Vilmos mechanist

ARAD,
Piața Szabads i nr. 7.

Asortiment bogat de mașini de cusut **SINGER** și **MINERVA.**

Unicul magazin de renumitele mașini de cusut

PFAFF.

Cel mai ieftin mijloc de cumpărare de articoli pentru bicicletă și mașini de cusut.

In magazin se află mare asortiment de **gramophone și plăci.**

Condiții de solvire foarte avantajoase.

MARE
OFICINĂ
DE
DREGERE.

Fondat la anul 1892.

KAULICH ETEL

BUDAPEST
numai IV.,
Szervita-tér
5, félem.

de multeori decorat,
cel mai vechi și mai plăcut

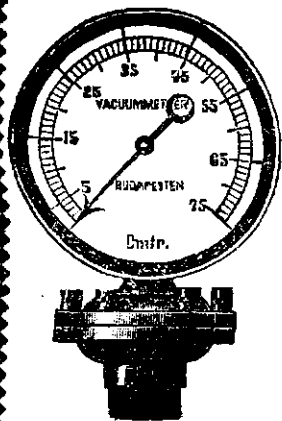
atelier
de
corsete

in care se confecționează corsete reform nevătmător sănătății, în față drept, stomacul îl lasă liber, toașa și susțitoarea de piept, stringătura de foale și de șolduri, susțitoare de spate, precum și corsete ortopedice după moda irecentă și solide pe lângă prețuri

moderate. — Cataloguri ilustrate și îndrumare pentru luarea măsurii așa în loc ca și în provincie se trimit gratuit cu porto franco.

Perlfaszter Sándor

mechanic de cumpene și măsurii atmosferice
BUDAPEST, VII., Barcsay-u. 6.

Gătește măsurii atmosferice în deosebite chipuri și construcții pentru apărarea de aburi de apă, măsurătoare pneumatice (pneumometre), hidro-și pirometre. Măsurii elastice, invelatoare, termometre

Primesc reparaturi cu garanția de un an. Comenzile din provincie le efectuez punctual și prompt. Ceasornicele de controlă le repară cu garanția de 3 ani. Prețuri curente gratis și franco.

Vindecarea deplină a boalelor secrete!

Să nu progete nime într-o chestiune atât de gîngășă să se prezente odată în persoană pentru că cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din străinătate poți afla punctual locul, cauza, răspîndirea și starea boalei, ori cât adânc de ar fi boala înrădăcinată în organism. Pe baza acestei examinări poți cu siguranță afla și calea pe care ajuungi la vindecarea rîului, ceea ce fiecare o poate face acasă fără de a-și împiedeca ocupațiunile. Dacă cineva nu poate veni în persoană, atunci să-și dorească boala cu seamărunții și după ce va fi examinată va primi deslușirile de lipsă și leacurile trebuincioase pe lângă ținerea în cel mai mare secret. În scrisoare pune marcă de răspuns. După încheierea curei, au la esce scrisorile se ard pere espresă se retrimite.

Un astfel de leacitor și curățător e Institutul special al drului Palócs, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-ut 10) unde cu bunăvoință și conștientiositate capătă ori-cine (bărbat sau femeie) deslușiri asupra vieții sexuale, unde i se curăță sângele bolnav, nervii își întăresc, trupul întreg se eliberează de boală și sufletul de chinuri

Fără conturbarea ocupațiunilor stinice dr. Palócs vindecă de ani de zile cu siguranță, repede și din fundament cu metodelor sîu propriu de vindecare și casurile cele mai neglijate boalele de beșică, de țeve, de testicule, de șira spinării, de nervi, urmările onaniei și ale sifilisului, poala albă, boala de sânge, de piele și toate boalele ce se țin de organele secusale femeiești. Pentru femeii e sală de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dă desuși dr. Palócs (dela 1 ore în. a până la amiază).

Adresa: Dr. Palócs medic de spital, specialist
Budapesta VII, Kerepesi-ut 10. 272

Mare atelier mechanic de reparaturi.

Varga József

Instalator electric concesionat de autorități
Szeged, Deák Ferenc-utca.

Primește liferarea și instalarea ieftină și expertă pe lângă prețuri moderate și garanția

orice lucrări din specialitatea mechanică-electrică,

a tot felul de lumini electrice, de transmisiuni, sonerii de casă, telefoane,

parafulgere kinematografe și reflectoare.

Deposit mare: de lămpi multiplicare cu lumină brilantă sistemul GANZ, lămpi candescente și de lustere electrice.

Intreprindere de instalări de motoare electrice.

Daca vrei să cumperi

ghete bune și țititoare

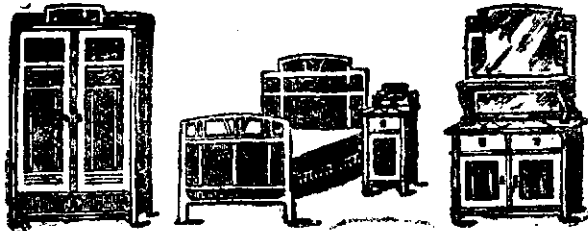
pe lângă prețuri ieftine să te adresezi la pantofarul

Gzernóczky Mihály

ARAD, str Kossuth nr. 67

care are mare asortiment de ghete pregătite de el însuși.

Comande după măsură se fac prompt și ieftin.

Fabrică de mobile.

Cel mai ieftin isvor de a procura mobile e în **TIMIȘIORA.**

Mare magazin cu tot felul de mobile pentru mirese, dormitoare, saloane, cafenele, hoteluri etc., dela cele mai simple până la cele mai elegante.

Primesc tot felul de aranjamente pentru bioururi de cancelarii și bolte, pregătirea meselor de biliard după deseme date sau planuite și desemnate de mine; nu altcum și tot felul de lucruri și mobile pentru edificii cari aparțin branșei măsuritului.

Onoratul public poate fi sigur de lucruri solide și serviciu prompt.

Mobile se dau și pe lângă preț plătit în rate lunare.

In așteptarea comandelor, rămân

cu deosebită stimă:

FORMAYER ALBERT

fabricant de mobile în

Temesvár
Nyírváros, 3 király-u. 8.

Oravicza
Pé-utca.

Pentru bărbați și femei

in caz de curgere acută și cronică medicamentul cel mai sigur este

capsulele Sanid

lucru adeverit deja. O cutie (100 bucăți) costă 6 cor., alăturându-se ș-o broșură privitoare la folosire. Cu mandat poștal.

Pentru slăbire și impotență, singurul medicament sigur sunt capsulele de putere ale lui dr TIMKÓ. O sticlă 10 cor. Trimite

Farmacia „Magyar Király“

Budapest, V., Marókkói-utca 2. Tr.

Ifj. Hodács János

Fondat la 1892 fabrică de trăsuri Telefon 439.

Prima
abrică de
prăsuri de
de câmpie

Mare
magazin
stabil!

Szeged Orașul de sus, Str. Kistisza nr. 4. (Urmarea str. Maros).

Skudier-tér nr. 5.
TEMESVÁR-JÓZSEFVÁROS

prăvălie de haine pentru domni, băieți și copii

HOFMANN J.

franco
La comanda de 6 boreane le trimite porto

La cei ce să angajază ș-o vîndă să dau pro-cente mari.

Un borean cu espițea cum trebuie folosită, în decurs de opt zile, fără durere.

care departează bătaura cu rădăcină cu tot neîntrecut în timpul prezent,

Crema pentru bătauri

Înștiințare!

Am onoa e a aduce la cunoștința onoratlui public consumator, cumcă

măcelăria mea

din Str. Florian am mutat-o de prezent în

Str. Aulich Lajos Nr. 16.

recomand totodată tot felul de preparate din carne proaspătă de porc și rog pe on. public să mă partinească.

Cu distinsă stimă:
George Șimandan
măcelar.

Câți suferitori sunt

cari mereu caută leac de vindecare contra boalei lor și
abea poate să găsească adevăratul leac. Miile de epistoale
de recunoștință adevărate, că contra durerii de

muschi, rupere

și la alte dureri porvenite din răceală
unicul medicament mântuitor și de dureri atințeri este

Spiritul vin galic de sanatorium a lui Fábian

Se poate comanda în **Fábian Lajos, Gyula** (cottage Békés)
in comanda de 30 fl., 1 cor. și de 2 cor.
Comande prin poștă peste 5 coroane, se trimite franco cu rambursă.

Muzica de casă a viitorului e

HARMONIUM

care și până aci a cucerit saloanele celor mai distinse
cercuri sociale. Unde este pian la casă, acolo numai atunci
va fi completa harmonia, dacă în fața lui va fi și un **harmonium**.
Intre **harmonii** cel mai escelent e

Harmonium Aeol,

pe care îl reprezintă singura și cea mai
veritabilă, solidă și avantajoasă firmă
a lui

Reményi Mihály

fabricantul muzicalilor pentru Aca-
demia reg. ung. de muzică.

Nu cumpărați deci harmonii

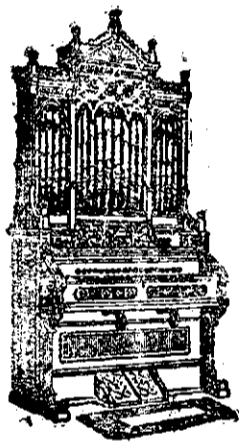
până n'ați văzut catalogul non ilustrat a firmei **REMÉNYI**,
care se trimite gratis și franco din BUDAPESTA, VI., str.
Király nr. 58 Tr.

Harmonium Aeol e cel mai acomodat pentru
școale, coruri, capele, biserici, fiind că totul e ase-
menea întru toate tonului Organelor și le poate perfect
suplini. **Piane și pianine** noi și folosite se ca-
păta dela 180 florini în tot felul de preț.

**Renovări prin meșteri specialiști cu prețuri mo-
derate.**

Epistoalele de recunoștință se pot vedea.

Telefon 87—84.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public
că am deschis
în Arad, Nagyvárad-ut nr. 3.

un atelier de pantofărie

care corespunde epocii moderate.

Studiile mele făcute prin orașele multe din
străinătate mă aduc în plăcuta poziție de a li-
fera prea stimaților mei clienți cele mai cu
gust și frumoase opere pe lângă cele mai mo-
derate prețuri.

Pun mare pond și de tot felul de renovații.
Pentru comande rog cu toată stima:

Wagner István, pantofar

Prețuri moderate!

HOTELUL CEL MAI SPLENDID ARANJAT, RESTAURANT ȘI
CAFENEA. — în centrul orașului.

Központi Szálloda — Hotel Central

Telefon 391.

ARAD

Telefon 391.

LOCUL DE STAT A TRANVAIULUI.

Iluminare electrică, telefon, băi, cafeasa, grădină, mâncări fran-
ceze și ungurești.

Comande pentru prânzuri sau cercuri familiare, sau pentru nunți
se fac în modul cel mai prompt; afară de aceea saleturi acomoda-
te pentru diferite sociități sunt la dispoziție în toată vremea
SALĂ DE BAL.

Cele mai escelente vinuri de podgorie, Rajna și Bordeaux. —
Tot felul de sampanie din țară și străinătate

Sprijinul on. public îl cere cu toată stima

Rónai János, hotelier.

Serviciu escelent!

Prima Lugojană fabrică de cement și betonizare, întreprindere pentru edificări.

Fabrică în drumul Buziașului
în fața casei de vamă.

KNOTT JOZSEF

Cancelaria de zidire:
Telefon-nr. 119.

la fabrica mea sunt aplicați numai indivizii cei mai buni de lucru din capitală și mă rog, că precum până aci, așa și de aci înainte să fiu
cercetat cu toată încrederea.

Primesc toate lucrurile aparținătoare acestei branse și susțin o magazină bogată de cement pentru țevii, sirme, trepte de piatră, vâlae,
petrii la hotare, sămănătoare, fundamente la cuptoare, cruci la morminte. — Primesc mai departe edificare și betonizare de poduri mai
mari și mai mici, conducători de ape, vaduri, podimentare de teras, prevederea pe din jos a părților lor cu table de mozaic, precum și
cu table de cement în diferite colori.

Vinderea în mare și mic a cementului de Portland și România.

Pentru pregătirea și calitatea celor aici înșirate primesc și oferesc garanție.

La dorință servesc bucuros cu planuri și pleniminare de spese.

LIPCSEI KÁROLY

LĂCĂTUȘ DE EDIFICII ȘI MOBILE

Pregătitor de griloaje de sîrmă, paturi și mobile de fier
Budapest, VII., str. Alsó Erdősor 1.

Pregătește tot felul de plăci de oțal nesurșietoare, vase de vapor, apoi mobile de fier, dricale de sîrmă, grilaj opinos de oțal, sîrmă, ciururi, precum tot felul de lucruri ce cad în această branșă, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Prețurile lucrurilor de sîrmă: { cu ramă de fier bucata 11 cor.
" " " lemn " 7 "

PRĂVĂLIE DE FLORI

a lui SCHVEFFER EDE

ARAD, palatul Minorităților.

TELEFON 337.

TELEFON 337.

Esecuție:

buchete și Cununi după gust

pe lângă prețuri avantajoase.

Comande din provincie execut punctual.

== Serviciu prompt. ==

Telefon 551.

Recunoscut ca cel mai bun.

Telefon 551.

Imprumut de BANI

pe casă și pământ până la cele mai înalte prețuri solvibile și în rate mijlocește pe

10, 15, 25, 35, 41, 50 de ani

KLEIN JÓZSEF Arad, str. Radnai 10.

Reprezentantul casei de păstrare din Sibiu,

unde sunt de vândut pe lângă prețuri moderate și favorabile de solvit următoarele case private și de închiriată anume Lóvész-u. 3a. cu etagiu. Lipót-u. 12a. Lipót-u. 13. Lehel-u. 19, căși parter, și în Micălaca nouă lângă motor casa nrul 440, care ca edificiu nou cu 3—4, eventual 5 chilii, cîină, cămară și scaldă se vinde în rate pentru 6500 cor.

Fabrici de mașinării și plăci pentru
ciur edificare de mori a lui

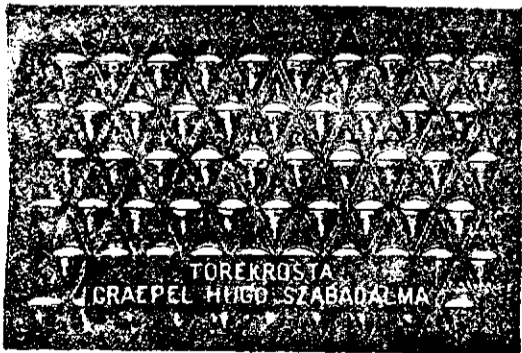
GRAEPEL HUGÓ

Budapest, V., Vágzi-ut 40—46.

Recomandă locomobilele sale originale cu vapor Marshall, cele mai noi fabricate proprii: ca mașini de trierat și mașini combinate pentru trieratul bucatelor și a trifoiului; singuratice mașinării de moară, asortiment complet pentru aranjarea morilor și triere economice.

Ciur de ales
sămânță cu
brevetă a lui
Graepel

care s'a probat
cu cel mai
mare succes,

și din care
s'a spedit până acum circa 3000 bucăți

Acest ciur îl trimite pe 14 zile de probă la ori care mașină de trierat, și-l primesc îndărăt, dacă nu va fi mai bun de cât ori-care altfel de ciur.

Catalog economic, descrierea ciurului, modele, precum și broșura cu mulțime de epistoale de mulțumiri și recunoștințe, se trimite gratis și franco.

Frideric Höning

Tarnătorie, fabrică de clopote și metal,
arangeată pe motor de vapor.

Arad, strada Rákoczi Nr. 11-28.

S'a fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare
medalie de stat.

Cu garanție pe mai multă ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plată — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, care au avantajul că față cu ori-ce alte clopote, la turnarea unui și aceluiași clopot tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% al greutatea metalului.

Recomandă tot-odată clopote de fer, ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin, a căror întrebuițare clopotele se pot scuti de crepat și chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără-ocă să se ciătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o supra-solvire nelsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimite gratis.

RESTAURANTUL LÁNG TESTVÉREK

Avem onoare a atrage atențiunea p. t. publicului asupra fostului restaurant

KASS

acum preluat de noi și remaniat după cele mai moderne cerințe.

Cele mai fine și mai bune băuturi, precum vinuri, licheruri, șampanii, se pot căpăta aici.

Mâncările restaurantului nostru sunt neîntrecute.

0 0 0 Seară de seară muzica cea mai bună dălectează pe oaspeții mei. 0 0 0

Serviciu prompt, curat și conștient. 0 0 0 Abonamente se fac cu prețuri moderate.

Cu deosebită stimă

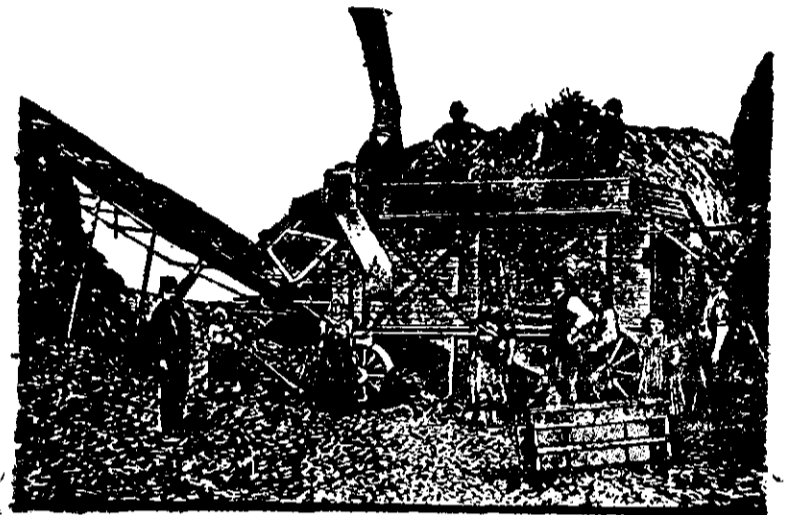
Láng Testvérek
restaurantieri.

Zsellér Imre

Atelier artistic pentru specialitate de ferești de biserică, pictură pe sticlă, pentru părți de sticlă, plumbitor de artă și de mozaic

Budapest, VI., Aréna-ut 124.

Pân' acum s'au făcut în atelierul meu fereștile bisericilor romano-catolice din **Bács-Almás**, a celei din **Nickine**, din **Grediște**, **Bácskula** și **Bodajk**, a celei greco-orientale din **Ujvidék**, la cari mă provoc, ca și la parochii, cari au lucru distins din parte-mi.

Harfmann Jakab

fabrică de mașini de economie

UJVERBÁSZ.

Recomandă renumitele sale instrumente noi

de absorbarea pravului

de mașini de treierat.

Poftiți și cereți ofert de preți.

Concesiune ungurească.

Prăvălie nouă! Prăvălie nouă!

Aducem la cunoștința onor. public din loc și provincie, că am deschis în Arad, strada Deák Ferencz nr. 2 (casa Sebesy)

o prăvălie de blănuri

corespunzătoare tuturor condițiilor.

În legătură cu această prăvălie

cultivăm și împăierea păsărilor și primim ori ce pasere pentru a o umplea cu pae.

Pentru sezonul de vară primim spre păstrare tot felul de blănuri, covoare și bunzi pe lângă prețurile cele mai moderate.

Solicitând părținirea onor. public, îl asigură de serviciu prompt

Sztruhár Testvérek

Arad, str. Deák Ferencz nr. 2 (casa Sebesy).

Se primesc spre reparare și lucruri de blănar.

Lösh József

fabrică de mașini de agronomie

BÁCS-TOPOLYA

Recomandă

mașina de sămănat **HUNNIA** cu două rânduri.

Fabricație ungurească!

Poftiți și cereți înviațiuni asupra prețurilor.